

# KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:  
FEKETE LÁSZLÓ DR.  
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

## TARTALOM.

**Észrevételek a korlátolt felelősségű társaságokról és csendes társaságokról szóló törvénytervezetre.**

**Kovaliczky Elek dr. sátoraljaujhelyi kir. közjegyző: A közjegyzői okiratok végrehajtósága.**

**A szombathelyi kir. közjegyzői kamara közgyűlése.**

Közlemények.  
Judicatura.

## Észrevételek

**a korlátolt felelősségű társaságokról és csendes társaságokról szóló törvénytervezetre.**

A korlátolt felelősségű társaságokról és a csendes társaságokról a m. kir. kereskedelemügyi miniszter által készített és véleményezés végett a kamarának a m. kir. igazságügyminiszter által megküldött tervezetre a budapesti kir. közjegyző kamara — *Holitscher Szigfrid dr.* kamarai elnökhelyettes referatuma alapján, azt teljes egészében elfogadva — a következő észrevételeket terjesztette fel:

Magunk részéről is csatlakozunk a gazdasági köröknek ahhoz az általános nézetéhez, hogy a korlátolt felelősségű társaság intézményének megteremtése gazdasági szükséglet. Kell, hogy a tagok korlátlan felelősségével járó kereskedelmi társaságok mellett a gazdasági életnek rendelkezésére álljon egy korlátolt felelősséggel járó társasági forma, mellyel nincsenek összekötve egyuttal a részvénytársasági és szövetkezeti jog szigorú, költséges és nehézkes alaki és szervezeti szabályai. Magában véve az, hogy egész Európában kivétel nélkül a korlátolt felelősségű társaság intézménye már be van vezetve, eléggé meggyőzően bizonyítja, miként ezen társasági formára az üzleti vállalkozások nagy részének szüksége van, sem hogy ezt még közelebbről indokolni kellene.

Másfelől azonban közismert az is, hogy ezen új társasági formával az új visszaélések lehetősége is nyílik meg, a korlátolt felelősségű társaságok túltengése, rövid élettartama és gyakori fizetésképtelensége tapasztalható, mely veszélyek csökkentését, a visszaélések megnehezítését célzó rendelkezésekről kell tehát a törvénynek gondoskodnia. Erre szolgál elsősorban, hogy a korlátolt felelősségű társaság létesülésére, eltérőleg a kereskedelmi ügyletekre általában álló formátlanságtól egy bizonyos szigorított forma irasék elő, úgy a hitelezők védelmét tartva szem előtt, mint a tagok jogainak és a kisebbségi jogoknak biztosítására. Semmi ok nincsen forma engedményekkel a k. f. társaságok alakulását kedvezményezni, mert ezek minden célszerűsége mellett, azért kell, hogy a kereskedelmi társaságok körében továbbra is a korlátlan felelősségűek esete legyen a szabály, melyek akár szóbeli szerződéssel is létesülhetnek, míg a kivételes k. f. társaság létesülésének és bejegyzésének előfeltételét, amint azt a mi viszonyainkhoz legközelebb álló Ausztriában és Németországban is a törvény előírja, nemcsak írásbeli, hanem közjegyzői okiratba is foglalandó társasági szerződés kell, hogy képezze. Közokiratot kívánt meg nálunk is annak idején az első Thirring-féle tervezet, majd a Kuncz-féle javaslat már megelégedett közjegyzőileg hitelesített aláírásokkal ellátott magánokirattal, a most előttünk fekvő tervezet azonban ennél is alábbmenve, 2 §-ában a társasági szerződés érvényességéhez és épűgy 76. §-ában a törzstőke felemelésének elhatározásához és illetve a jegyzés érvényességéhez, tehát a társasági szerződés megváltoztatásának legfontosabb eseteiben is a közokirat mellett egy ügyvéd részéről ellenjegyzett magánokiratot is elfogad.

A szabályozás ezen módja ellen a kamara kell, hogy szót emeljen és pedig kettős szempontból.

Mindenekelőtt megmaradva a korlátolt felelősségű társaságok kérdésénél, nyilvánvaló, hogy míg a kereskedelmi társaságoknál általában a társasági szerződés csupán a tagok egymásközötti társasági jogviszonyának képezi alapját, addig itt, miután abban van megállapítva a törzstőke és az egyes törzsbetétek magassága és ezzel az egyes tagok felelősségének határa, a társasági szerződés az egész vállalat hitelbázisát képezi, mellőzhetetlen tehát már azért a jogügyletek legszigorúbb és a legnagyobb előnyökkel járó formájának, a közokirati kelléknek előírása. Továbbá egyedül ez biztosítja a tagoknak a vállalt kötelezettségekről való hű és hozzá-

értő tájékoztatását, a szerződés kötelező tartalmának teljesítését, a törzsbetét valóságos befizetését és egyáltalán a k. f. társaságok alapításánál megkívánandó teljes publicitást.

Különösen csakis a közjegyzői okirat biztosítja a feltétlenül megkívánandó uno actu való simultan alapítást és zárja ki a visszaélésekre vezető és veszélyekkel járó u. n. successiv alapításoknak, a törzsbetétek csupán későbbi jegyzésre való felfektetésének lehetőségét. Az egyszerű magánokirat minderre nem alkalmas és miután az az ügyvédi közreműködés, u. n. ellenjegyzés mellett is csak magánokirat marad, a közokirat által nyújtott biztosítékokat és előnyöket egyáltalán nem pótolhatja. Figyelemmel végül az osztrák és német törvény szabályozására, féltő az is, hogy ha magyar k. f. társaságok ott telepet kívánnának létesíteni, a törzstőkét és törzsbetéteket hitelesen megállapító közokirat hiánya akadályul fog szolgálni, mert nem valószínű, hogy külföldi társaságoktól kevesebb követeltetnék, mint hazaitól.

Másfelől azonban tiltakoznunk kell a közjegyzői intézmény szempontjából is az ellen, hogy a törvényeinkben eddig ismeretlen ügyvédi ellenjegyzés surrogátumával áttöréssek az az alapelv, amely szerint a közhitelesség egyedül és kizárólag a közjegyzői intézmény attribútuma, hogy az ügyvédi „ellenjegyzés“ vagyis az okiratnak a beadványokhoz hasonló egyszerű signálása a közjegyző közhiteles tanúsításával teljesen egyenértékűvé téssek anélkül, — hogy egészen eltekintve a közjegyző személyében nyugvó garantiáktól, — a közjegyzői névaláírás hitelesítésnek tárgyi, így a felek személyazonosságának megállapítására, az aláírásnak a közjegyző előtt való személyes eszközésre vagy elismerésre stb. vonatkozó garantiális szabályai az ügyvédi ellenjegyzésre is kiterjeszhetnének, melyet semmiféle törvényes rendelkezés közelebről nem szabályoz és mely nem pótolhatja a közokirat erejével bíró közjegyzői aláírás-hitelesítést, miután az ügyvéd a hatáskörök elválasztásának nálunk hatályban lévő rendszere mellett, közokirat kiállítására jogosítva nincsen. Végül egyenesen megfoghatatlan, hogy ha a tervezet a közokirat mellett megelégszik az ügyvéd részéről ellenjegyzett magánokirattal, miért hagyja említésen kívül a közjegyzőileg hitelesített aláírásokkal ellátott magánokiratot, mely amazzal mégis talán legalább egyenértékű. Ezen visszásságra csupán jellemzésül reámutatva, éppen nem kívánjuk ezzel a közokirati kelléknek a közjegyzői hitelesítéssel való surrogatióját, még kevésbé ter-

mészetesen a facultativ közjegyzői hitelesítést, vagy ügyvédi ellenjegyzést javasolni, hanem egyedül célravezetőnek azt tartjuk, hogy:

*közjegyzői okirat kivántassék meg a társasági szerződés érvényességéhez, az üzletrészek átruházáshoz és az törzstőke felemelése esetén az új törzsbetétek jegyzéséhez, továbbá közjegyzői tanúsítás irassék elő oly taggyűlési határozatokra, amelyekkel a társasági szerződés megváltoztatása mondatik ki, ideértve a törzstőke felemelését, vagy leszállítását is vagy amelyekkel a társaság feloszlása határoztatik el.*

Kérjük Nagyméltóságodat, hogy ezen előterjesztésünket a törvényjavaslat végleges szövegének megállapításánál megfontolásra venni méltóztassék.

## A közjegyzői okiratok végrehajthatósága.

Irta: **Kovaliczky Elek dr.** sátoraljaujhelyi kir. közjegyző

Az 1874. évi XXXV. törvénycikknek tizedik fejezetét, (111. §-122. §.) amely a közjegyzői okiratok végrehajthatóságát szabályozza, a polgári perrendtartásról szóló 1911:l. törvénycikket életbeléptető 1912. évi LIV. törvénycikk akként módosította, hogy annak 111. és 112. §-ait kivéve — a többi 113—122. §-ait és az 1886. VII. törvénycikk 29. §-át hatályon kívül helyezte.

Az 1912:LIV. törvénycikk 39. §-a értelmében ugyanis a végrehajtásról szóló 1881. évi LX. törvénycikk 30. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Ha a végrehajtási jog egészen vagy részben elenyészett, vagy időhaladék engedésével felfüggesztett, a végrehajtást szenvedő a végrehajtás megszüntetése, korlátozása, vagy felfüggesztése iránt a végrehajtást elrendelő bíróságnál keresetet indíthat:

a.) bírói határozaton alapuló végrehajtás esetén olyan tény-körülmény alapján, amely akkor történt, amikor azt a polgári perrendtartás szabályai szerint a határozatot megelőző peres eljárásban érvényesíteni nem lehetett:

b.) bírói egyezségeen alapuló végrehajtás esetén olyan tény-körülmény alapján, amely az egyezés megkötése után történt:

c) közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás esetében, — még pedig megszüntetés vagy korlátozás iránt akkor is, ha a végrehajthatóság előfeltételei egészben vagy részben hiányoztak.

Az 1874. évi XXXV. törvénycikk 113—122. §-ai és az 1886. VII. törvénycikk 29. §-a hatályukat veszti.

A fellebbezési bíróság helybenhagyó ítélete ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

A végrehajtást megszüntető, korlátozó, vagy felfüggesztő ítéletnek a jelen törvény 38, 41. és 43. §-ában megjelölt hatálya van.“

Az 1912:LIV. törvénycikk 40. §-a így szól:;

„A végrehajtási eljárás során hozott bírósági végzés ellen — ideértve a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtást is, — amennyiben a törvény a felebbvitelt ki nem zárja, felfolyamodásnak van helye.“

Miniszteri indokolás: A kir. közjegyzőkről szóló 1874:XXXV. törvénycikk 113. §-a szerint a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtást az ebben a szakaszban felsorolt esetekben kifogással lehet megtámadni, amelynek elintézése, — tárgyalás és korlátozott bizonyítás után — felebbezéssel megtámadható végzéssel történik, az a fél pedig aki a kifogást a végrehajtás alatt nem érvényesítette, vagy okirattal nem bizonyította, jogait külön per útján érvényesítheti.

Ezek a megtámadási módok azonban teljesen feleslegesek, mert az 1874. XXXV. törvénycikk 113. §-ának a.) b.) d.) és e.) pontjába ütköző sérelem (a bíróság illetéktelensége, a jogügylet érvénytelensége, az okirat kiadványának szabályellenessége és a végrehajthatóság kellékeinek hiánya) a végrehajtást elrendelő végzés elleni felfolyamodással, a többi sérelem pedig (ha az okirat hamis, vagy hamisított, ha a kötelezettség az okirat kiadása után felmerült tény folytán egészben vagy részben elenyészett, vagy ennek teljesítésére a jogosult fél halasztást engedett) az 1881:LX. törvénycikk 30. §-ának a.) pontja alapján végrehajtás megszüntetése, korlátozása, vagy felfüggesztése iránt indított keresettel is orvosolható. A 37. §. (39. §.) ehhez képest a három konkurráló mód közül a kifogást elejti és csak a felfolyamodást és a végrehajtás megszüntetési stb. keresetet tartja fenn és szabályozza. Ehhez képest az 1881:LX. törvénycikk 30. §-ának c.) pontját és az 1874. évi XXXV. törvénycikk 113—122. valamint az 1886. VII. törvénycikk 29. §-át, amelyek a kifogásról rendelkeznek, hatályon kívül helyezi.

Az igazságügyi bizottság annak hangsúlyozásával, hogy az eddigi jogállapot szerint a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás ellen háromféle jogorvoslatnak ú. m. kifogásnak, felfolyamodásnak és végrehajtás megszüntetési, korlátozási vagy felfüggesztési keresetnek volt helye, — a kifogásolási eljárás elejtéséhez hozzájárult.

Az 1912. évi LIV. törvénycikk 39. §. c.) pontjában kiemelt „végrehajthatóság előfeltételei“ alatt nyilván a közjegyzői törvény 111. §-ában taxative felsorolt kellékeket kell érteni, a bíróság kizárólag csak az e szakaszban foglaltakat tartozik és van jogosítva elbírálni, vagyis azt, hogy a közjegyzői okiratban, mely a végrehajtás alapjául szolgál, — meg vannak-e

- a.) az általános kellékek,
- b.) megállapított-e a kötelezettség teljesítése,
- c.) a jogosult és a kötelezett fél nevei,
- d.) a kötelezettség jogcíme és tárgya,
- e.) a teljesítés időpontja szabatosan kitétetek-e.

Ezeken kívül elbírálni tartozik, hogy azoknak a tényeknek a beállta, amelyekhez a teljesítés kötve van, közokirattal bizonyítva van-e.

Kétséget nem szenved, hogy az 1912. LIV. törvénycikk életbeléptetése előtt a végrehajtást elrendelő bíróság nem tehetett elbírálás tárgyává a közjegyzői törvény 113. §-ában szintén taxative felsorolt azokat a kifogásokat, amelyek a kifogásolási eljárásnak voltak fenntartva, — különösen nem a b.) pontban körülírt azt a materiális kifogást, hogy a végrehajtás alapját képező közjegyzői okiratban foglalt jogügylet érvénytelen-e. Az 1912 évi LIV. törvénycikk meghozatala illetve életbeléptetése után azonban ezirányban lényegesen megváltozik a helyzet, mert a fentebb szószerint idézett miniszteri indokolás világosan kimondja, hogy a 113. §-nak a.) b.) d.) és e.) pontjaiba ütköző sérelem (a bíróság illetéktelensége, a jogügylet érvénytelensége, az okirat kiadványának szabályellenessége és a végrehajthatóság kellékeinek hiánya, a végrehajtást elrendelő végzés elleni felfolyamodással orvosolható. Ebből következik, hogy a mai jogállapot szerint a végrehajtást elrendelő bíróságnak nemcsak joga, de kötelessége is elbírálni a most hivatkozott kifogások tárgyát is, tehát elbírálja azt is, vajjon a végrehajtás alapját képező közokirattal foglalt jogügylet nem érvénytelen-e; a végrehajthatóság előfeltételei tehát lényegesen

bővültek. Hogy ez a közhitelesség elvének szempontjából mit jelent, — alább fogom kifejteni; e helyütt megállapítom még, hogy mi értendő a 111. §-ban említett „általános kellékek“ alatt.

A közjegyzői törvény 68. §-a ezeket a kellékeket negative akként határozza meg, hogy kimondja, miszerint olyan közjegyzői okirat, mely a jelen törvény 7. 48. 49. 51. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. d. e. f. g., 80. 81. 82. és 83. §-aiban előírt kellékeknek meg nem felel, — közjegyzői okirat erejével nem bír; ide tartozik a 65. §-ban említett „vakarás“ esete is, amely szakasz tudvalevőleg csak tévedésből maradt ki a fenti felsorolásból.

Mielőtt a közhitelesség elvének szempontjából a régi és az új jogállapot közt összehasonlítást tennék és megállapítanám, hogy nyert-e vajjon az újabb szabályozás által a közjegyzői okirat végrehajthatósága, — utalással Közlönyünk 1927. évi 6. számában megjelent dolgozatomra itt megismétlem azokat a követelményeket, amelyek egy újabb közjegyzői törvény keretében megvalósítandók volnának.

A közhitelesség fogalmából és rendeltetéséből következik, hogy a közhitelességi tényező által kiadott „tanúsítások“-nak érvényesítés szempontjából a bírói ítélettel egyenrangúaknak kell lenniök: ahol a közjegyzői okirat inferiorisabb helyzetben van, ott nincs meg az igazi közhitelesség; a jogerős bírói ítélet és a szerződést megkötő felek jogügyleti akaratának egyező konszenzusát tanúsító közjegyzői okirat között az érvényesítés, a végrehajtás tekintetében különbséget tenni nem szabad. Fentebb hivatkozott dolgozatomban az 1912. LIV. törvénycikk életbeléptetését megelőző régi jogállapotra vonatkozólag megállapítottam, hogy bár a közhitelesség ezen elve a magyar közjegyzői törvényben nincsen tisztán érvényre emelve, — mégis az a bírói cognitio, az a bírói felülvizsgálat, amely a közjegyzői törvény 111. §-ában elő van írva, csak formális volt és nem terjedt ki a jogügylet érdemére, ez a korlátozás tehát a magyar közjegyzői jog szempontjából nem létezett. A közjegyzői okirat mielőtt az végrehajthatnák, a végrehajtást elrendelő bíróság revizionális jogának alá van ugyan vetve, de ezt a jogát a bíróság nem gyakorolhatta „szabad belátása szerint“ hanem csak a törvény 111. §-ában előírt és szorosan meghatározott korlátok közt. Revizionális joga nem terjedt ki másra, mint annak a vizsgálatára, vajjon a közjegyzői okirat bír-e a végre-

hajthatóság azon kellékeivel, melyek a 111. §-ban taxatív felsorolva vannak.

Ahhoz azonban kétség sem fér, hogy még ez a formális bírói revízió is alterálja magát a közhitelességi elvet, kívánatos lenne tehát, hogy a bajor törvény mintájára a végrehajtás ne bírói rendelkezés, hanem egyenesen a közjegyző végrehajtási záradéka „clausula executoria” alapján történjék.

A közhitelesség szempontjából egyenesen tarthatatlan és annak lényegét támadja meg az a materiális kifogásolási jog, mely az 1874. XXXV. törvénycikk 115. §-ának *b.*) pontjában foglaltatik, amely szerint a kötelezett fél kifogással élhetett a végrehajtás ellen, ha a végrehajtás alapját képező közjegyzői okiratba foglalt jogügylet érvénytelen, — tarthatatlan azért, mivel a jogügylet érvénytelenségének elnevezése alatti kifogás oly általános, hogy a rosszhiszemű adós ennek alapján tulajdonképen mindenféle materiális kifogást megtehetett; ez a kifogás megengedhetetlen, mert hiszen a közjegyzői törvénynek az okmány felvételére vonatkozó összes intézkedései éppen azt a célt szolgálják, hogy érvénytelen okiratok felvételét lehetetlenné tegyék. Ha ezek a szabályok lelkiismeretesen betartatnak, akkor érvénytelen okiratok csak azon általános vétlen eshetőségek közé tartozhatnak, amelyekről semmi emberi dolog megóva nincs, — sem a bírói ítélet, sem a peregyezés. Az ilyen kivételes lehetőséget semmiféle szabályozás mérvéül elfogadni nem lehet. A közjegyzői okirat végrehajthatóságát diszkreditáló materiális kifogások tehát az igazi közhitelességgel teljesen összeférhetetlenek; viszont azoknak az alaki kifogásoknak, melyek a közhitelességet feltételező kellékek hiányára vannak alapítva, — a közhitelesség elvéből kifolyólag és az egyéni jogkör és jogbiztonság védelmére feltétlenül a legtágabb tér nyújtandó; ez az alaki kifogásolási jog magának a közhitelességnek természetéből következik, mert ha nincsenek meg a törvény által előírt és a hitelességet biztosító kellékek, akkor nincs közhitelű okirat és mint ilyenek nem is lehet végrehajtható joghatálya.

Tekintettel arra, hogy a mai jogállapot szerint a 113. §-ban taxatív felsorolt kifogások a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás során a hatályon kívül helyezett kifogásolási eljárás helyett a felfolyamodásban érvényesíthetők, — az 1874. évi XXXV. törvénycikk 111. §-ában előírt formális bírói felülvizsgálat ezt a formális jellegét elvesztette úgy, hogy most már a végrehajtást

elrendelő bíróság a végrehajthatóság előfeltételeiként az ismertett materiális kifogások tárgyát — többi közt az ügylet érvényességét is felülbírálja.

Minthogy pedig a renitens rosszhiszemű adós, aki időhaldéket akar nyerni, e célból a kevesebb költséggel és felelősséggel járó felfolyamodást jogorvoslatának használatára könnyebben határozza el magát, mint az 1912. LIV. törvénycikk 39. §-ában körülírt kereset megindítására, — az a veszély áll elő, hogy a végrehajtást elrendelő végzés nagyobb megtámadási felülete folytán a közjegyzői okirat végrehajthatóságát a felfolyamodás egyszerű és könnyen használható jogorvoslatával könnyen meg lehet hiusítani és illuzóriussá tenni, ami természetesen a közhitelesség, a jogbiztonság rovására megy.

Az 1874. évi XXXV. törvénycikk immár hatályon kívül helyezett 121. §-a szerint, ha a kifogás alapjául felhozott tények valótlanúsága kiderül, vagy az tűnik ki, hogy a kifogás egyedül a végrehajtás késleltetése céljából tétetett, — a kifogást tevő fél 1,000.— forintig terjedhető bírsággal volt büntetendő. A törvényhozás tehát igen bölcsen ezzel az igen szigorú imperatív intézkedéssel a közjegyzői okirat leglényegesebb előnyét, a könnyű és biztos végrehajthatóságot akarta a rosszhiszemű támadások ellen megvédeni. Ámde ezt a szakaszt az 1912. évi LIV. törvénycikk 39. §-a hatályon kívül helyezte és ma az alaptalan felfolyamodás bírsággal nem büntethető.

Az előző jogállapotot a mostanival összehasonlítva, megállapíthatjuk, hogy az új rendezés határozottan igen nagymérvű visszaesést jelent és hogy a közjegyzői okiratok végrehajthatósága jóformán bizonytalanná vált; míg Németországban és Ausztriában a közjegyzői okirat a személyi és az egész jelzáloghitelnek különösen kedvelt jogi instrumentumává lett, — nálunk a közjegyzői okirat bizonyító erejének leromlása folytán egyrészt, és végrehajthatóságának bizonytalansága folytán másrészt gyakorlati értékében és használhatóságában mindinkább veszít, úgy hogy immár magának a közjegyzői intézménynek további fentartása is kérdésessé válhatik.

Fentidézett dolgozatomban kifejtett azok a kívánalmaink tehát, hogy az előzetes bírói revízió úgy alaki mint anyagi szempontból mellőztessek, hogy a materiális kifogásolási jog megszüntetésével minden anyagi kifogás külön megtámadási vagy érvénytelenítési perre utaltassék és viszont az alaki kifogások korlátlanul helyfog-

hassanak, — az új szabályozással nemcsak hogy nem váltak tárgytalanokká, hanem égetően aktuálisakká lettek és szerintem nagyon ajánlatos lenne, ha a kamaráink és közjegyzői egyesületünk ezekkel az eddig nagyon elhanyagolt és a közhitelesség létalapját képező kérdésekkel behatóan foglalkoznának és azok kedvező megoldását az igazságügyi kormánytól sürgetnék.

## A szombathelyi kir. közjegyzői kamara közgyűlése.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara Szombathelyen 1928. évi október hó 7 napján tartotta meg a kamarai tagok élénk részvétele mellett ez évi rendes közgyűlését. *Dr. Pottyondy Béla* kamarai elnök megnyitójában az általános érdekű részek regisztrálása után az elmúlt kamarai év alatti törvény alkotásokra és miniszteri rendeletekre reflektál, amelyekkel egyébként a kamarai évi jelentés részletesebben foglalkozik és a közgyűlés iránti nagy érdeklődésre való tekintettel örömmel megállapítja a belső együvértartozás és kari életégység fokozottabb megnyilvánulását, megerősítését és a kamara tagjait a jövőben is szoros összetartásra buzdította.

Néhány a kamara adminisztrációjára vonatkozó elnöki bejelentés után, a közgyűlés áttért *Lénárt Dezső dr.* soproni kir. közjegyző által szerkesztett, igen alapos és figyelemre méltó titkári jelentésre, melynek általános érdekű részeit az alábbiakban közöljük:

Az elmúlt esztendőnek, karunkat általános szempontból érdeklőleg legkiemelkedőbb eseménye „Magyarország magánjogi törvénykönyvének“ a m. kir. igazságügymiszter által 1928. március 1-én az országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslat volt. Midőn az igazságügyi kormány eme rendkívüli s nemzetünk életére korszakalkotó munkásságát lelkes örömmel köszöntjük, egyben annak megalkotásához a Mindenható segédelmét kérjük.

Amily örömmel vettük a polgári törvénykönyvünknek a törvényhozás elé való terjesztését, — csaknem oly mértékben fájlaljuk az okirati kényszerről és az ingó zálogjogról szóló törvényalkotások elhalasztását.

Örömmel kívánjuk üdvözölni az 1927. évi XXXIV. törvénycikkét, mert az a telekkönyveket a tényleges birtoklással hivatott

összhangba hozni. Bár e törvény karunkat sok fáradságos feladat elé fogja állítani, mégis részünkre mit sem biztosít. Ám várjuk be az életbeléptető végrehajtási rendeletet.

A jelzálogjogról szóló nagyon is komplikált és nehéz szövegezésű 1928. évi XXXV. törvénycikkéről hasonló értelemben kívánunk megemlékezni.

Az 1928. évi II. t.-c. megszünteti a kir. közjegyzői biztosítékot. Amely öröm ez a jövőben, oly bánat ez a multra nézve. A régi biztosítékot elnyelte Trianon.

A telekkönyveknek mindenek felett álló békebeli helyzetére vonatkozó intézkedések rövidesen várhatók. A széljegyzetek dzsungeljét az állami költségvetésben megszavazott több mint 100 telekkönyvezető bizonyára hamarosan meg fogja szüntetni.

De ugyanakkor aggodalommal vesszük a Budapesten felállítani szándékolt magán telekkönyvi iroda intézményét. Ezen intézménnyel a mai nyilvánkönyvi rend állami biztonságát látjuk veszélyeztetve, míg a célzott eredmény az engedélyezett díjak ellenében a mai állami szervek szaporításával biztosíthatónak látszik. Karunkat eme kérdés különösebben a közhitelesség szempontjából érinti, sőt sújtja is.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy nyugdíjintézményünk törvényes életrehívása máig is késik. Elsőrendő feladatunknak tekintjük a már kész nyugdíjtervezetnek törvény erejére való emelését.

Végül örömmel regisztráljuk, hogy karunkban a legszebb harmónia és összetartás uralkodik, amit az elmúlt évbeni szorgos együtt munkálkodás — a kamaraközi értekezlet stipulálása és annak igen hasznos működése, ugyszintén az évente egyre nagyobb érdeklődéssel megtartott vándorgyűlések igazolnak.

Speciális helyzetünkben az Ön. életbeléptetése jelent elhatárolóan fontos fejlődési stádiumot. Az Ö. novellát a teljes önnálóságunk megadása előtti állapotnak kell tekintenünk. Igazában — hacsak hatáskörünk kitégítését nem soroljuk ide — érdembeli munkánkon mítsem változtatott — csupán technikailag terhelt meg bennünket, de azt aztán tulong-túl.

Ezen terhek viselésében mégis meg kell nyugodnunk, nemcsak a karunkban élő törvénytisztelet erejével, hanem ama szilárd akarattal, hogy a mi verejtékünkkel megszerzendő tapasztalataink és kifogástalan működésünk fogják meggyőzni az igazságügyi kor-

mányzatot abban, miszerint az örökösödési eljárásbani teljes önállóságunk törvényhozási megadása egy elodázhatatlan fejlődési szükségesség, amely a magyar bírót visszaadja hivatásának — s a magyar kir. közjegyzőt pedig a perenkívüli igazságszolgáltatás méltó bástyájára teszi.

Az Ön. gyengeségei, hibái és hiányai már is, néhány hónapos élete alatt mutatkoznak. Ezeknek árnyékát előrevetítettük! Ugy véljük azonban, hogy ezen jelentésünk keretébe nem tartoznak taxativ felsorolások — annál is inkább, mert ezek anyagát rendszeresen összegyűjteni kamaránknak csak ezután lesz módjában. A kamara a mai közgyűlés keretében is várja a kamarai tagok tapasztalatainak feltárását, — másrészt gondoskodni kíván a tapasztalatok részletes benyújtásáról, azok feldolgozásáról, majd pedig a a leszűrendő konzekvenciáknak kormányzati reperálásáról.

A tapasztalatok kimunkálását kamaránk 28/1928 kk. számú végzésével kezdte meg. Ebben a kiküldött vizsgáló biztosoknak meghagyta, miszerint irodavizsgálataik során legyenek különös figyelemmel a folyó évi április hó 1-én életbelépett új örökösödési eljárásra. Nevezetesen szerezenek meggyőződést és tegyenek jelentést arról, hogy a megvizsgált irodákban a kir. közjegyzők a reájuk rótt feladatot pontosan végzik-e? Megvannak-e és szabályszerűen vezetettnek-e az összes előírt új könyvek? s a megvizsgált kir. közjegyzőnek az Ön. tekintetében észrevételeit közölgék a kamarával.

Közbevetőleg kiemeljük itt annak sürgős szükségességét, hogy az irodavizsgálati jegyzőkönyv a mai formájában immár elavult, annak szövegét az Ön-hoz kell átformálni. E tárgyban a kamara — kellő időben — javaslatot fog az igazságügyi kormányhoz felterjeszteni.

A kamarához beérkezett vizsgálati jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy az Ön. minden nagyobb zökkenés nélkül indult el és honosodott meg, hogy a megvizsgált kir. közjegyzők a folyó évi április hó 1-én a bíróságok által nekik kiadott jelentékeny — helyenként szinte megdöbbentő — restanciákat csaknem teljes egészében feldolgozták már, hogy az új eljárás szerinti hagyatéki ügyek elintézésében példás pontossággal és legkisebb késedelem nélkül járnak el. De meg volt állapítható még az is, hogy az új eljárás — a kir. közjegyzők iniciatívájuk biztosítása folytán — a tárgyalás megtartásáig — feltétlenül gyorsabb, amennyiben átlagosan a hagyatéki ügyek a halálozástól számítva 3-4 hét alatt

letárgyalatnak, s a gyámhatósághoz, illetve a hagyatéki bírósághoz beterjesztetnek. Ezzel szemben a hagyatéki bíróságnál a további intézkedések megakadnak, amennyiben a kivonatok expedálása hónapokig késik.

Ezen körülményre a nagyméltóságú Igazságügyminiszter Ur figyelmét különösebben óhajtjuk felhívni. Ha ezen akadály radikálisan nem orvosoltatik, úgy az új eljárás egészében és pedig minden vonatkozásában céltévesztett.

Évi jelentésünkben nem mulaszthatjuk el említést tenni arról, amit kamaránk egyik tagja személyes tapasztalata alapján jelentett nekünk, t. i., hogy a „FÖLD“ című folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest IX., Üllői-út 1. szám alatt, hirdetményeket bocsájtott ki, és függesztett ki faluhelyen, hogy mindenkinek a ki- nek panasa van a közjegyző ill. az általa felszámított díjaik ellen, azokat ez a lap szerkesztősége díjtalanul felülvizsgálja és ingyen kapja bárki azt a füzetet „Mi jár a közjegyzőnek“. Ez a lap szerkesztősége felkínálja a föld népének, hogy kitanítja őt hol milyen formában kell a közjegyzők ellen panasszal fellépni, hogy kell velük szemben eljárni, ha az díjaikkal nincsenek megalégedve!

Egy ilyen hirdetmény mellett nem haladhatunk el néma mosollyal, hanem tiltakoznunk kell ügyködésünkbe való ekkénti beavatkozás ellen, mert semmiféle újságot nem tartunk hivatottnak munkálataink díjainak megállapítására, erre van a törvényben statuált fórum. Ezt nem tekinthetjük másnak, mint prestigeünk célzatos aláadásának, amely ellen kormányhatósági védelmet kérünk.

A kamara kötelességének tekinti a Nagyméltóságú Igazságügyminiszter Ur figyelmét felhívni a kir. közjegyzők díjfelszámításával szembeni — immár nem szórványos — több mint sérelmes hagyatékbirosági intézkedésekre.

Igy a hagyatéki bíróságok által a kir. közjegyzők felszámított és beszédett díjai állandóan és ismételten kifogásoltatnak — azok végzésileg leszállítatnak — olykor fillérekre mennő differenciával — a kiszállás során tartott tárgyalási díjakra, nemkülönben az ismételten megtartani kényszerült tárgyalások pótdíjainak megállapításánál a a díjrendelet félremagyarázhatatlan intézkedései vitássá tételnek — az eljáró kir. közjegyzők végrehajtás terhével (törvény, rendelet?) a differencia visszafizetésében marasztaltatnak, a díjfelszámítási ügyek — teljesen tévesen — fegyelmi eljárás tárgyává tételnek.

Ezen sérelmünket nem hallgathatjuk el, de sőt azokra sürgős orvoslást kényszerülünk kérni és pedig annál is inkább, mert amely mértékben kötelességévé tesszük minden kir. közjegyzőnek a díjak pontos és törvényszerű felszámítását s ha ebben a tekintetben ismétlődő hibát észleltünk, úgy azt szigorú vizsgálat és megtorlás tárgyává tettük, ugyan oly mértékben figyelemre méltánylandónak tekintjük a szorványosan előforduló a rosszhiszeműségtől teljesen távol álló tévedéseket. Igaz, csak, hogy egyet szakítsunk ki, — a kivonatok irásdíját. Utóbbi díjának likvidálása a legrigorózusabb ügykezelés mellett is elvéthető.

Kamaránk területén szaporodó eme gravemenek mélységesen fájdalommal érintik, nemcsak a félszázados becsülettel megszerzett és féltve őrzött kari tekintélyt és megbecsültetését, hanem érintik, sőt sujtják kamaránk minden tagját. —

A közgyűlés a kamarai évi jelentést tudomásul vette és azt másolatban a m. kir. igazságügyminiszter úrhoz felterjeszteni rendelte.

A megtartott választások során a közgyűlés *Pottyondy Béla dr.* szombathelyi kir. közjegyzőt ezuttal kilencedszer a kamara elnökül, a kamara rendes tagjaiul pedig *dr. Lénárt Dezsőt, dr. Konkoly Thege Sándort, Schrammel Imrét és dr. Svastits Zoltánt* választották meg.

A kamara póttagjaiul pedig *dr. Halik Miksa és dr. Hanny Tódor* választották meg.

## K Ö Z L E M É N Y E K :

**Halálozás.** Az utóbbi napokban a kartársak egész sorát ragadta el közülünk a kérlelhetetlen halál. *Klszák Imre dr.* tart. tűzérszakados sziráki kir. közjegyző október hó 1. napján, *Ujfalussy Ödön dr.* letenyei kir. közjegyző október hó 4. napján, *Teller Antal dr.* jászberényi kir. közjegyző október hó 12. napján s *hidaskürthi Nagy Mór dr.* Kiskúnhalas város volt polgármestere, kiskúnhalasi kir. közjegyző október hó 20. napján elhalálozott.

Elköltözött érdemes kartársaink emlékét kegyelettel őrizzük meg.

**Személyi hír.** Egyik általánosan tisztelt kartársunk ritka szép családi ünnepélyt tartott a napokban, melyről lapunkban

is meg kell emlékeznünk. *Osgyáni Rónay Károly dr.* m. kir. kormányfőtanácsos, budapesti kir. közjegyző, a Magyarországi Kir. közjegyzők Országos Egyesületének elnöke október hó 21.-én ünnepelte házasságkötése ötvenesztendő évfordulóját. Az egyházi ünnepségen nagy számban megjelent kartársak melegen üdvözölték a jubilánst, mely üdvözléshez teljes szívvel csatlakozik az egész közjegyzői kar.

**Kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter *Keck László dr.* m. kir. kormányfőtanácsos, gyönki gyakorló ügyvédet *Siklósra, Mike Lajos dr.* esztergomi gyakorló ügyvédet *Esztergomba s Tarajossy Sándor dr.* kalocsai gyakorló ügyvédet *Bácsalmásra* kir. közjegyzőkké kinevezte.

Néhány napja jelentek meg e kinevezések, de máris megállapíthatjuk, hogy az igazságügyi kormány e tényét általában élénken pertraktálják. Az ezzel kapcsolatban hallott megjegyzések nem irányulnak a kinevezettek személye ellen, hanem a közjegyző-helyettesek és — miután egy s más tapasztalatok vannak — az intézmény érdekében hangzottak el.

Általában megállapítják, hogy a helyettesek, kik az elméleti képesítés birtokában hosszú esztendők alatt (van, aki 15 esztendeje helyettes) szerzett gyakorlati tapasztalataikkal a közjegyzői ténykedés széles körének minden részletét tökéletesen elsajátították, hivatottak első sorban, hogy közjegyzőkké legyenek s hogy őket e kinevezésekkel ismét *súlyos sérelem* érte.

Amidőn ezt az általános megállapítást kötelességszerűen regisztráljuk, a még üresedésben lévő számos állásra tekintettel kérjük az igazságügyi kormányt, hogy ezek betöltésénél legyenvégre első sorban a helyettesekre tekintettel. Kérjük erre az igazságügyi kormányt azért is, mert — amint híre jár — ez állások elnyerése érdekében korhatáron túli (70 éven felüli) magasrangú nyugdíjas köztisztviselő s más koronkívüliek nagy erőfeszítéseket fejtenek ki.

Ismételjük, fennebbi szavaink távolról sem irányulnak a kartársainkká vált új kinevezettek személye ellen, akik bizonyára kiváló egyéniségek, egyiküknél pláne a kormányfőtanácsosi cím különösen kiváló érdemeket sejtet. Arra kérjük őket, legyenek teljes energiájukkal azon, hogy kiváló közjegyzők is legyenek. Mert: ha közjegyzővé lenni is nehéz, *jó közjegyzővé lenni még nehezebb.*



É kinevezésekkel kapcsolatban *Janits Imre dr.* a budapesti Kir. Közjegyzői Kamara érdemes elnöke a *Budapesti Hirlap* f. é. október hó 31.-i számában nyílt levelet intézett *Madarász István dr.* felsőházi tag, kir. közjegyzőhöz, melyben díszes állásának súlyával, teljes határozottsággal s objectivitással tárja fel úgy e kinevezési rendszerrel, mint egyébként az intézményt ért sérelmeket.

A nyílt levél szószerint így hangzik:

*Bizonyára különösnek fogod találni, hogy a teljes nyilvánosság igénybevételével kerestek fel soraimmal. De erre egyrészt az ügynek közérdekű volta, másrészt az a körülmény készlet, hogy tőled, mint a magyarországi királyi közjegyzők felsőházi mandatóriusától intézményünk érdekeinek védelmét joggal remélhetjük. A megüresedett siklósi, esztergomi és bácsalmási közjegyzői állásokra ügyvédek nevezettek ki. A kinevezettek egyéni kifogástalansága minden kétségen felül áll, de tény, hogy mindhármuknak a közjegyzői pálya terra incognita és hogy mostani jól szituált ügyvédi állásuk elhagyásával kerülnek a közjegyzőség kötelékébe.*

*Ezt a helycserét sem igazságügyi, sem más közérdekű szempontok nem teszik megokolttá, mert a jogkereső közönség a kinevezett noviciusokban nem találja meg vitális érdekeinek tapasztalt és hivatott képviselőjét, beláthatatlan bonyodalmaknak válhatik forrásává, melyek az ügyfeleknek anyagi károsodását is vonhatják maguk után. Készséggel koncedálom, hogy a magas nivóju ügyvédi kar egy-egy tagjának a közjegyzői karba való időnkénti bevonása a közjegyzői intézmény felfrissítése szempontjából üdvös hatású lehet, de az, hogy a megüresedett közjegyzői állások állandóan 90 százalék erejéig ügyvédekkel töltessenek be, az intézmény csödjének előkészítéséhez vezet. Az 1874. évi XXXV. törvénycikk bölcs megalkotói előtt az a nemes cél lebegett, hogy a perenkívüli eljárás szakszerű megalapozásával a jogbizonytalanságnak elejét vessék, a peres kérdések száma a lehető minimális mértékre csökkentessék, szóval, hogy ennek az intézménynek fokozatos fejlesztésével a perenkívüli jogszolgáltatás zavartalan menete biztosítsék. A közjegyzői gyakorlattal nem bíró egyének ezeknek a követelményeknek legjobb akarattal sem felelhetnek meg és kinevezés útján elnyert hivatásukat félig-meddig csak akkor tölthetik be, ha olyan szakképzett, kipróbált tehetségű helyetteseket alkalmaznak, kik hosszú évekre terjedő helyettesi működésük ellenére az előlép-*

*tetéstől elüttettek. Beállt rájuk az a helyzet, hogy alárendelt pozícióba süllyedtek és nem maguknak, hanem előkelő idegeneknek dolgoznak. Mindezekért a helyettesek lelke csordultig telik meg keserőséggel és ilyen tapasztalatok láttára közjegyzői jelölti sukkrecenciára számítani nem lehet. Nagyon deprimáló a kamarákra, hogy kandidacionális jogkörük teljesen illuzóriussá vált, a karnak javaslatai a pusztában elhangzott szavaknál egyebet nem jelentenek. Egyenesen megdöbbenő, hogy a nyomorúságos óbudai kerület ketté osztatott s a közjegyzői proletáriátus menedékhelyévé avattatott, ellenben a jóforgalmú miskolci, kiskunfélegyházi és nagykörsi állások közül az újabban kreált helyek megokolatlanul beszünttetettek.*

*Még furcsábban vagyunk a nyugdíj kérdésével. Körülbelül tizenhat évvel ezelőtt létesített nyugdíjalapunk a hadikölcsönkötvények és egyéb állampapírok teljes elértéktelenedése folytán semmivé vált, ez indította az összes kamarákat arra az altruisztikus elhatározásra, hogy az 1927 év tavaszán egy egészen új nyugdíjintézeti tervezetet dolgoztak ki és azt jóváhagyás és egy keret-törvény megalkotása céljából a nagyméltóságú igazságügyminisztériumhoz terjesztették fel, nem kértünk anyagi, csupán erkölcsi támogatást és másfél évi várakozás után ott vagyunk, hogy a pénzügyminisztériumban sürgetésünk folytán most kezdik csak ezt a különböző ügyosztályokhoz küldeni és tárgyalás alá bocsátani.*

*A nyugdíjra szoruló összes kategóriák, ujságírók, ügyvédek, munkások az államhatalom jótéteményeit élvezik, csupán a közjegyzői kar az, mely abban a tragikus sorsban van, hogy a kormányzat részéről semmiféle támogatásban nem részesül.*

*Ezek a sajnálatos körülmények engem, mint kamarai elnököt, nagyon ferde helyzetbe sodortak, mert kartársaim engem vagy indolenciával, vagy tehetetlenséggel vádolhatnak, minek folytán kamarámnak részemről való céltudatos irányítása majdnem leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik.*

*Meg vagyok győződve, hogy nemcsak én, de társkamaráink mindegyikének elnökére ez a siralmas helyzet nehezedik s azért hozzád, a közjegyzői kar nagyrabecsült illusztris vezetőjéhez és felsőházi taghoz azt a tiszteletteljes kérelmet intézem, hogy sérelmeinket illetékes helyen nyomatékosan szóvátni és azoknak orvoslása érdekében a megfelelő lépéseket megtenni kegyeskedjék*

**Közjegyző-tag a bírói s ügyvédi vizsgálóbizottságban.**  
Az ügyvédi vizsgálóbizottságban azelőtt a közjegyzői kar is képviselve volt, ma a bírói s ügyvédi vizsgálóbizottságnak közjegyző

tagja nincs. Kartársak körében vetődött fel a gondolat, történjék intézkedés az irányban, hogy a vizsgálóbizottság tagjává legalább egy kir. közjegyző is neveztessek ki.

**Néhány szó az Öen 5. §-áról.** Dr. Telmann Sándor e folyóirat hasábjain az Öen 5. §-ában és a Rn 17. §-a 7. bekezdésében foglalt rendelkezéseket egymással szembe állítva arra a helyes végkövetkeztetésre jut, hogy a rendelet idézett helye, amely ellentétes az idézett törvényhellyel, csakis — lapsusnak minősíthető. Ámde az idézett törvényhelyet vizsgálat tárgyává téve lehetetlen szintén annak megállapítására nem jutni, hogy az sem egyéb, mint — lapsus.

Ez az 5. §, amely bizonyos esetekben a bíróság teendőjévé teszi a végrendelet kihirdetését, egyrészt ellenkezik az Öen-nek általánosan tudva levő és az indokolásában kifejezett abbéli céljával, hogy a bíróságokat a hagyatékoknak akár átadó végzéssel, akár örökösödési bizonyítvánnyal való átadását megelőző teendőkől mentesítse, máskor meg gyakorlati alkalmazásában következetlenségre vezet, amennyiben a közjegyzői okiratban foglalt és közjegyzői őrizetben levő végrendeletek kihirdetése tekintetében különbséget téve illetékes és nem illetékes közjegyző között, nem ruházza fel ugyanolyan hatáskörrel azt a közjegyzőt, aki másod vagy többed magával működik ugyanazon a székhelyen, mint azt, aki egyedül működik. Már pedig kétségtelen, hogy a közjegyzőt nem illetékes volta teszi alkalmassá a kihirdetésre, hanem közhitelessége, amely minden közjegyzőnek, tehát a nem illetékesnek is, attribútuma.

Ha tehát az egyedül működő közjegyző s ilyen a közjegyzők tulnyomó száma, minden általa okiratba foglalt és őrzött végrendelet kihirdetésére alkalmas, úgy csakugyan nincs semmi ok arra, hogy ugyanazt a functiót azok a közjegyzők ne teljesíthessék, akik többed magukkal működnek ugyanazon a székhelyen. És legkevésbé van ok arra, hogy ezt a functiót a törvény alapjául szolgáló intentió ellenére a bíróság végezze, amely ez esetben valóságos póstaszolgálatot teljesít, amikor a kihirdetett végrendeletet az illetékes közjegyzőnek kiadja.

A szabályt tehát helyesen nem az ugyanazon a székhelyen működő több, hanem az egyedül működő közjegyzőkre való tekintettel kellett volna megállapítani s ez a szabály ráillett volna a több közjegyzővel bíró székhelyekre is és nem vezetett volna kö-

vetkezetlenségre. A szegedi kamara évi jelentésében nagyon helyesen meg is teszi ez irányban indítványát oly módon, hogy a közjegyző az általa okiratba foglalt és őrzött végrendeletet maga hirdesse ki.

Ezentúl azonban a szegedi kamara szintén beletéved annak a lapsus-nak a nyomába, amelynek első fázisát helyesen kiigazította, — amídon azt javasolja, hogy a közjegyző a kihirdetett saját, vagy őrzött végrendeletét a bírósághoz terjessze be. Ez az eljárás, amely ugyancsak ellenkezik az Öen-nak hangsúlyozott céljával, annál kevésbé indokolt, mert a bíróságot pusztán közvetítő postaszolgálattal terheli, holott szinte magától kínálkozik az a megoldás, hogy a közjegyző a kihirdetett saját, vagy őrzött végrendeletet, amennyiben ő a hagyatéki eljárásra nem illetékes, az illetékes közjegyzőhöz juttassa. Ez a szabály minden esetben alkalmazható, olyanban is, ha az illetékes közjegyző és a kihirdető közjegyző különböző székhelyeken működnek s nem ellenkezik a törvény intentiójával és nem vezet következetlenséggel kétféle eredményre.

Az 5. §. egyébiránt nem csak a szóvá tett irányban téves, hanem még abban is, hogy az Öen 24. §-ának első bekezdését változatlanul hatályba hagyja, holott ez most már nyilván meg nem áll. És hasonlóképen tévedés az Öen-ben, hogy az Öe 25. §-ának harmadik bekezdése nincs kifejezetten hatályon kívül helyezve, a negyedik bekezdése pedig, valamint a 28. §. harmadik mondata nincs az Öen-vel összhangba hozva és hogy a 16. §-ban az Öe 26. §-ának második bekezdése nyilván a 23. §. második bekezdése helyett van említve. Mindezek a tévedések eléggé indikálják, hogy addig is, amíg formálisan kiigazítatnak, szükség van a kifejtett irányban törvénytörő magyarázat segítségével való korrigálásra, amely annál inkább indokolt, mert ebből a korrigálásból sem a végrendelet érvényességére nézve, sem a bíróság tekintélyére nézve, sem pedig senkinek jogára nézve semmiféle hátrány nem származik.

*Fésüs György dr.*

**A közjegyzőjelölti joggyakorlat és az egységes bírói s ügyvédi vizsga.** Az 1886. évi VII. t. c. 2. §-a szerint közjegyzői jelöltnek a közjegyzői kamara csak olyan magyar állampolgárt vehet fel, aki a jogtudori első szigorlatot, vagy a jogtudományi államvizsgát hazai egyetemen sikerrel letette.

Viszont az 1913. évi LIII. t. c. 13. §-a kimondja, hogy az ügyvédi kamarának az ügyvédjelöltekről vezetett névjegyzékébe csak jogtudori oklevéllel bíró egyén jegyezhető be.

Az 1925. évi VIII. t. c. 43 §-a pedig kimondja, hogy az egységes birói és ügyvédi vizsgára való bocsátáshoz megkívánt joggyakorlat ideje 4 év, melyből 3 évet kir. bíróságnál, vagy ügyvédnél *kell*, a többi időt pedig kir. közjegyzőnél is *lehet* tölteni.

Ezen rendelkezéseknek pusztán egymás mellé állításából is kiviláglik, hogy éppen magasabb igazságügyi érdekek szempontjából nincs meg e rendelkezésekben a megvalósítani kívánt cél érdekében szükséges összhang!

Az 1913. évi LIII. t. c. megalkotása alkalmával az 1886. évi VII. t. c. 2. §-ának rendelkezései vagy figyelmen kívül hagyták a törvényhozó által, vagy pedig a törvényhozó úgy vélte, hogy a közjegyzőjelölti minőséghez elegendő az első jogtudományi szigorlat letétele.

A törvényhozó ezen álláspontját látszik igazolni az 1925. évi VIII. t. c. 43. §-a, mert hiszen a kötelező 4 évi joggyakorlatkól ügyvédnél, bíróságnál stb. 3 évet kell, a többi időt kir. közjegyzőnél is lehet tölteni.

Ha ezen rendelkezéseket egybevetjük, önként felvetődik a kérdés, hogy a joggyakorlaton lévő jelölt az elméleti jogi képzés megszerzése *után* hol jut azon ismereteknek a birtokába, melyekre az általa választott élethivatás minél tökéletesebb betöltéséhez szüksége van? Hol sajátítja el azon tudást, mely képessé teszi őt az élet által adott jogesetek helyes felfogására s a megfelelő jogszabály gyakorlati alkalmazására?

Egy nagy pénzintézetnél, vagy gyári, vagy ipari vállalatnál, ahol decentralizált munkamegosztás van? Vagy pedig a közigazgatási hatóság fogalmazói szakában? Mert hiszen a jelölt e helyeken töltött alkalmaztatásának, vagy szolgálatának idejét *egy év* időtartamaig gyakorlati idejébe be *kell* számítani! Avagy pedig beosztatik a járásbíróskodás tkvi hivatalába, vagy a végrehajtási ügyekhez, vagy a törvényszék céghivatalába stb.? Vagy pedig az ügyvédi irodában szerzi meg a jog gyakorlati alkalmazásához szükséges jogász képzettséget? Kétségek nélkül egy jó ügyvédi irodában sokféle ügy adódik elő, de ez a sokféleség nem megy-e az ala-

posság rovására, midőn a jelöltnek még a lábával is annyit kell dolgoznia!

A közjegyzői irodában pedig oly kevés értékes ismeretet szerez, hogy az itt eltöltött időből csak egy év számítható be joggyakorlatába?

Nemcsak a közjegyzői intézmény szempontjából, hanem egyetemes igazságügyi szempontból is érdemes e kérdéssel foglalkoznunk, mert hiszen a bíró, ügyész, ügyvéd, közjegyző — a joggyakorlati alkalmazásával foglalkozván, — valamennyien az igazságszolgáltatás faktorai!

Abszolút objektivitással vizsgáljuk meg, vajjon az a jelölt, aki közjegyzői joggyakorlaton van, elméleti képzettségét milyen gyakorlati ismeretekkel öregbíti, előre bocsátva azt, hogy ezen cikk terjedelme igen szűk korlátokat szab egy behatóbb és részletesebb felsorolásnak!

A *magánjogból* az általános résztől — (jog- és cselekvőképesség, jogok megszerzése és megszűnése stb. — kezdve, a családjogon, a házassági vagyoni jogon, a szülők és gyermekek közötti viszonyon keresztül a gyámságig és gondnokságig; a dologi jogtól — a kötelmi jogon át — az öröklési jogig a legváltozatosabb és ehelyütt még csak megközelítőleg is — fel nem sorolható kérdéseket, illetve jogeseteket ismer meg. Az öröklési jogból pedig oly tudásnak jut birtokába, melyet *csak a* hagyatéki bíróságnál eltöltött joggyakorlat nyújthat! A tkvi rendtartásból is szintén igen értékes ismereteket szerez.

Joggal mondhatná azonban bárki is, hiszen ez még csak a magánjog!

Lássuk tehát a legrövidebben a váltó, kereskedelmi törvényt!

A váltótörvénynek nemcsak a 98-103. §§-aival (óvás) ismerkedik meg a jelölt a maga teljességében, hanem a törvény 1. §-ától kezdve, a névbecsülési fizetésen keresztül (63. §.), — az írástudatlanok és vakok váltónyilatkozatáig (105. §.) és a saját váltóig (110. §.) a legváltozatosabb kérdéseket ismeri meg.

A kereskedelmi törvényből szintén csak néhány kiragadott példát! Az egyéni és társas cégek itt fel nem sorolható ügyeivel, a cégtegyezéssel, a kereskedelmi könyvekkel, a cégvezetők és kereskedelmi meghatalmazottak jogkörével, az üzlet-átruházással, a kereskedelmi ügyletek sok fajával, a kereskedelmi utalvány, kötelező

jegy, csekkel s azok óvatolásával stb. stb. egészíti ki elméleti képzettségét.

Vegyük szemügyre, hogy vajon a Polg. perrendtartás terén mennyiben öregbíti tudását a közjegyzőjelölt?

Hatáskör kikötése (1. §.) Váltóóvások szabálytalanságából kártérítés. (2. §.) Könyvkivonat, illetékesség. (32. §.) Ingatlan fekvése, illetékesség. (39. §.) Örökösödési perekben illetékesség. (43. §.) Házassági viszonyból származó vagyoni jogi perek. (44. §.) Alávetési illetékesség (45. §.) A kézbesítésre vonatkozó rendelkezések. (151. §-tól) Közokirat, bizonyító ereje. (315. §.) Kézbesítési megbízott (613. §., 622. §.) Közjegyzői felmondás. (637. §.) Gondnokság alá helyezés, ha önmaga kéri. (722. §.) Választott bírósági ügyek (770. §., 772. §.)

Vessünk egy pillantást a végrehajtási törvényre!

A végrehajtási törvény 13., 15., 16. Vhn. 6. Vht. 207., 223., 237. stb. szakaszaiban foglalt rendelkezések — nem szólva az ingatlan árverések foganatosításáról (Vht. 169., 170. §§.) gyakorlati alkalmazását is megtanulja a jelölt.

A csődleltározásra vonatkozó rendelkezések folytán a csődjoggal is gyakorlati kapcsolatba jut a jelölt.

Valóban csak nagy vonásokban felsorolva ily képet nyerünk a közjegyzőjelölt gyakorlatáról. S ha a joggyakorlat helyes célja az, hogy az illető pálya különleges követelményeinek megfelelő jogász felkészültséggel bíró utódokat biztosítson, felmerül a kérdés, hogy indokolt-e a jelenleg érvényben lévő rendelkezések fenntartása, vagy pedig nem volna-e épp magasabb igazságügyi érdekek szempontjából helyénvaló azoknak megfelelő módosítása? Mert hiszen az érvényben lévő jogszabályok szerint a közjegyzőjelöltnek, hogy helyettes lehessen, az ügyvédi vizsgát megelőző 2 évi, közjegyzői gyakorlatot mindenesetre ki kell mutatni.\* Azonban épp a fennálló rendelkezések állják útját annak, hogy az ügyvédi vizsgát megelőzően 2 évi közjegyzői joggyakorlatot folytathasson, mert hiszen csak 1 év számítható be joggyakorlatába! Avagy pedig — ha már kiállotta az ügyvédi vizsgát s előzőleg 1 évig szolgált mint közjegyzőjelölt, nullifikáltassék ezen gyakorlata, mert az ügyvédi vizsgát követő 1 évet kell kimutatnia ahhoz, hogy helyettes lehessen!

\* Ezuttal nem térünk ki a 31.300/1925. I. M. sz. rendeletben foglalt rendelkezésre a katonai szolgálat idejének beszámításáról.

Az 1886. évi VII. t.-c.-nek a jelölti képesítésre vonatkozó rendelkezései is elavultak! Már pedig egyetlen egészséges jogfejlődés sem hagyhatja figyelmen kívül a haladás szükségességét, a haladó élet újabb követelményeihez való igazódást, a közjegyzőjelöltek elméleti képesítésére és joggyakorlatára vonatkozó revíziót!

Csak ily módon tudjuk ébren tartani magunkban a tudományos szellemet, a jog és törvény ideális tiszteletét, éppen megőrizni, sőt fokozni a köteleltségérzetet, amelyet a magunk elé cél gyanánt tűzött élethivatás magasabb szempontjai követelnek!

*Csáky Albert* dr. kir. közjegyzőjelölt.

**A zúgírászat** kérdése élénken foglalkoztatja a most megújult őszi ülészakában az — *osztrák* törvényhozást.

Schönbauer dr. és társai nemzetgyűlési képviselők u. i. javaslatot terjesztettek elő, mely a zúgírászatnak nem megszüntetését, de felvirágoztatását eredményezné. Grailer dr., Clessin és Straffner dr. nemzetgyűlési képviselők a Schönbauer-féle indítványban rejlő veszélyt felismerve, nyomban ellenjavaslatot terjesztettek be, mely a zúgírászat tekintetében fennálló enyhe tételes szabály (1857. évi június 8.-i igazságügyminiszteri rendelet) tarthatatlanságát kimutatva odairányul, hogy

„utasítsassék a szövetségi kormány oly törvényjavaslatnak haladéktalan előterjesztésére, mely a zúgírászatot energikus intézkedésekkel megszünteti.“

Az *osztrák* Notariats-Zeitung ez évi 10. száma teljes részletességgel közli e javaslat rendkívül alapos intézkedését.

Ezzel kapcsolatban közöljük a m. kir. pénzügyminiszternek a zúgírászat megakadályozása tárgyában kiadott 60009/928. P. M. sz. alább kiadott rendeletét:

A pénzügyi közigazgatás terén elharapódzott és a közérdek szempontjából káros zúgírászat megakadályozása és az e fajta ténykedéseknek a megtorlása céljából a pénzügyi hatóságok figyelmét a következő törvényes rendelkezésekre hívom fel:

Az ügyvédi rendtartásról szóló 1874:XXXIV. t.-c. 39. §-a helyébe lépett 1912:LIV. t.-c. 16. §-a értelmében, aki nem ügyvéd és anélkül, hogy erre jogosítva volna ugyszintén az is, aki jogosultsága korlátainak a túllépésével, üzletszerűen vagy díjért bíróság vagy hatóság előtt feleket képvisel, részükre beadványokat szerkeszt, vagy erre ajánkozik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig kéthónapig terjedhető elzárással és pénzbüntetéssel büntetendő.

A most hivatkozott törvényes rendelkezés tehát a zúgírászatot kihágás-

nak nyilvánítja amely cselekményt pénzbüntetéssel, sőt elzárással és pénzbüntetéssel is rendeli megbüntetni.

Ezen pénzbüntetések tekintetében a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek a szabályozásáról szóló 1928:X. t.-c. 3. §-a akként rendelkezik, hogy minden olyan esetben, amikor a terheltnek megfelelő vagyona, jövedelme vagy keresete van, a szabadságvesztés büntetés mellett mellékbüntetésként pénzbüntetést kell megállapítani, bármilyen kihágás — tehát zugirászat — tekintetében is, ha azt nyereségvágyból vagy jogtalan vagyoni haszonszerzés céljából követték el.

A bűnvádi perrendtartásról szóló 1896:XXXIII. t.-c. 87. §-ában foglalt rendelkezések értelmében pedig az összes hatóságok és hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott, nem magánindítványra üldözendő cselekményeket — tehát a zugirászatot is — a birtokukba került adatoknak a közlésével és a bizonyítótárgyaknak az áttétele mellett, a kir. ügyésznél feljelenteni, a kir. ügyészség pedig köteles a hozzáérkezett feljelentéseket haladéknélkül megvizsgálni és annak alapján a bíróság elé megfelelő indítványt terjeszteni.

Míthogy a most hivatkozott büntető rendelkezések végrehajtása, a pénzügyi közigazgatás terén elharapódzott zugirászatnak a megakadályozására és az elkövetett kihágásoknak a megtorlására alkalmasak, meghagyom a pénzügyigazgatásnak, hogy működése területén tudomására jutott és megállapított minden olyan esetet, amikor a zugirászat alapos gyanuja merül fel, a bizonyító adatok közlésével haladéktalanul jelentse fel a kir. ügyészségnél. A fenti törvények szigorú végrehajtás esetében ugyanis a kir. bíróságok ítélezései, a pénzügyi közigazgatás terén károsan működő zugirászat megszűnését vagy legalább is zugirászok, számának a jelentékeny csökkenését fogják eredményezni.

E rendejéhez az Illetékügyi Közlöny ez évi 8. számába a következő megjegyzéseket fűzi:

A rendelet a miniszter urnak a köz- és ügyvédi érdekek iránt oly nagy megértéséről és jóindulatáról tanuskodik. Pénzügyi hatóságaink bizonyára ennek megfelelő energiával fognak hozzájárulni ennek a rendeletnek végrehajtásához. Mi csak attól félünk, hogy ez sziszifuszi eredményeket alig feltűntető munka lesz. Pénzügyi közigazgatásunk mai rendszere ugyanis a háttér jótékony homályát biztosítja zugirászok legkülönbözőbb válfajai számára, ahonnét ezek a legnagyobb biztonságban árasztják el a pénzügyi hatóságokat, sőt még a Közigazgatási Bíróságot is zugirászati termékeikkel. Ellenben próbálnánk csak meg pénzügyi bírósági tárgyalások vakító fényességével bevilágítani ezekben a homályos berkekbe, úgy eltűnnék a zugirászok hada erről a jogterületről, hogy hirmondó is alig maradna belőle. Csak ez volna az igazi orvosa ez ellen a betegség ellen.

**Rendeletek.** 117.837/1928. P. M. sz. Az élet- és járadék-biztosítási szerződésen alapuló bejelentésekre megszabott határidő meghosszabbítása. B. K. 199.

3.960/1928. N. M. M. sz. öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás tárgyában rendelkező 1928:XL. törvénycikk egyes rendelkezéseinek életbeléptetése B. K. 302.

133.790/1928. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása. B. K. 222.

## J U D I C A T U R A.

**297. Ingatlan eladásnál kiskorúak meghallgatása.** Az 1877. évi XX. t.-c. 138. §-a elrendeli, hogy a gyámság alatt álló kiskorú 14. éve beteltével személyi és vagyoni fontosabb ügyének rendezésénél meghallgatandó, de hozzáteszi azt is, hogy a kiskorú nyilatkozata döntő súllyal nem bír.

Az illetékes gyámhatóság, az ingatlannak árverésen való eladását, a felperesek volt gyámjának arra a megindokolt előterjesztésére rendelte el, hogy a ház javításra szorult, s a javítással felmerülhető nagyobb költség a felpereseknek valamely más jövedelméből, avagy vagyonából nem volt fedezhető, ezért volt tehát szükséges és célszerű az elértéktelenedés megakadályozása végett az eladás.

Ily körülmények közt pedig és figyelemmel arra is, hogy a kiskorúaknak az eladásra vonatkozó nyilatkozata, — ha a 14-ik életévüket már be is töltötték, — meghallgatásuk esetén sem bír döntő súllyal,

az illetékes árvaszék részéről nyilvános árverésen történt ház-eladás — amint azt a fellebbezési bíróság helyesen kifejtette, — tételes törvényen alapszik.

Ezért megfelel az anyagi jognak a fellebbezési bíróságnak az a döntése amellyel kimondotta, hogy az alperesek, törvényes rendelkezésen alapuló nyilvános árverésen történt vétel címén jutottak a ház tulajdonához és ennek folyamányaként alpereseket a keresetükkel a fellebbezési bíróság helyesenutasította el. K. V. 350/907.

**298. Ingatlan eladás közös tulajdonnál.** Az I. r. felperes, akit a 118 holdas ingatlan osztatlan felerészének tulajdonjoga illet meg, jogosított volt az ingatlannak az ő tulajdoni hányadát meg nem haladó részét nemcsak hányadszerinti, de térmértékszerinti meghatározással is elidegeníti, természetesen azonban a tulajdonközösségből folyó azzal a következménnyel, hogy az eladott ingatlanrész végleges kijelölése a tulajdonostársak részvétele mellett a tulajdonközösség megszüntetésekor történik, amiből egyszersmind következik, hogy az elidegenített ingatlanrésznek a birtokbaadásakor történt kijelölése csak ideiglenes ugyan, de mert erre a kijelölésre az I. r. felperest, mint az ingatlanoknak felerészben tulajdonosát, másik felerészben hasznélvezőjét kizárólagos jog illette, az az I. r. felperes hasznélvezeti jogának megszüntéig valamennyi tulajdonostárssal szemben joghatályos. (K. I. 7585/1926.)

**299. Valorizáció már kifizetett hagyomány esetén.** Az 1928. évi XII. t.-c. 15. §-a értelmében a hagyomány kiszolgáltatása iránti tartozás megszűnése után is átértékelhető, ha a jogosult a hagyományt a korona értékcsökkenésének méltányos figyelembevételével nélkül meghatározott összegben vette fel és valószínűvé teszi, hogy az értékelési követelést tapasztalatlansága vagy szorult anyagi helyzete miatt nem érvényesítette.

A végrendelkezés idején, 1918. év január havában, az aranykorona árfolyama 1.80 K, 1919. év szeptember havában a hagyományozott összegek átadásakor pedig 11.80 K. volt.

A két érték közötti jelentékeny különbségből kétségtelen, hogy a hagyományozott összegek kifizetése a korona értékcsökkenésének méltányos figyelembevételével történt.

Az 1919. év szeptember havában egyes követelések átértékelésének igényelhetése a köztudatba még nem ment át és ily igény bírói úton nem volt érvényesíthető, azért nem igényel bizonyítást annak a valószínűsítése, hogy a felperesek a takarékpénztári betétkönyvek átvételekor átértékelési igényt abból az okból nem érvényesítettek, mert érvényesítéséről tudomásuk nem volt. (K. I. 8098/926.)

**299. Végleges nőtartásdíj biztosítása.** A biztosítás követelése iránti jog a jogerősen megítélt végleges nőtartásdíjnak csupán járuléka, a végleges nőtartásdíj jogérvényes megítélésének jogszerű következménye, mely a tartásdíj jogérvényes fennállásához fűződik, s miután a végleges tartásdíj ma is fennáll, a H. T. 90-

§-a 3. bekezdése értelmében a nő feltétlen biztosítási igénye alapján annak a fellebbezési bíróság ítéletében foglalt megállapítása az anyagi jognak megfelel.

De alaptalan az alperesnek anyagi jogszabálysértésre alapított az a felülvizsgálati panasza is, mintha a biztosításnak csupán az ingatlanra való zálogszerzése, avagy a biztosításul szolgáló tőke birói letétbe helyezése volna a kizárólagos módja — s így a tartásnak az alperes nyugdíjára való feljegyzése az anyagi jognak meg nem felel;

mert a tartásra kötelezett férjnek a közpénztárból járó nyugdíjilletménye az ő jövedelmének alkatrésze s így az a fennálló törvényes korlátok között a biztosításnak jogszerű tárgya és alapja lehet; és

mert az 1918:XXII. t.-c. 8. §-a 2. bekezdése 1. pontja értelmében a hivatali járandóságokra — a nyugdíj-járandóságokra — az adós feleségét s a törvényben megjelölt hozzátartozóit illető tartás iránti követelésekre, a végrehajtási szabályok korlátai között, a végrehajtáson kívül engedményezés vagy elzálogosítás útján, vagy „más módon“ is lehet jogokat szerezni és érvényesíteni, —

a törvény által megengedett „más módon“ való megszerzés és érvényesítés tehát a biztosítás szerzésének és érvényesítésének is törvényes módja és alapja.

Az 1881:LX. t.-c. 83. §-a értelmében pedig a végrehajtást szenvedőnek közpénztárból járó követelésére a foglalás jegyzékbe oétel útján lévén foganatosítható, az 1918:XXII. t.-c. 8. §. 2. bekezdése 1. pontja alapján a „más módon“ való megszerzés és érvényesítésnek ez a törvény által megengedett módja, enélkül alaptalan az alperesnek anyagi jogszabálysértésre alapított az a felülvizsgálati panasza is, hogy a biztosítás feljegyzését elrendelő ítéleti rendelkezés végrehajthatatlan lenne.

A perrel érvényesíteni kívánt jog pedig az érvényesítés időpontjában fennálló feltételek szerint lévén elbírálandó, az alperes második feleségének s a most felhívott törvényben meghatározott más egyéneknek az 1925:VIII, t.-c. 23. §-a értelmében a tartási igény tekintetében keletkezendő végrehajtási joga a felperes biztosítási jogát nem érintheti s annak érvényesítését nem akadályozhatja s ezeknek a jövőben keletkezendő s a tartás behajtására irányuló végrehajtási joga az erre vonatkozólag elrendelt feljegyzéssel megfelelőleg biztosítva is van. (K. III. 5705/1927.)

**300. Végrehajtás közjegyzői díjnál a nem jogerős átadó végzés alapján.** A Ppé. (1912: LIV. t.-c.) 27. §-a szerint hatályában fentartott, az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-c. 124. §. 6. bek. értelmében a közjegyzői díj és költség lefizetését rendelő végzés ellen beadott felfolyamodásnak nincs halasztó hatálya a behajtás és kielégítési végrehajtás elrendelésére és fogatósítására.

Ehhez képest a közjegyzői díj és költség kifizetését rendelő hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedése előtt is a közjegyzői díj és költség iránt a kielégítési végrehajtás szorgalmazható. (K. V. 3371/1926.)

**301. Végrehajtásnál kamat sorozása.** Az 1881. évi LX. t.-c. 197. §-ának harmadik bekezdése értelmében, ha a követelés jogerejű ítélet által van megállapítva, az az ellen emelt kifogások csak akkor vehetők figyelembe, ha a kifogást tevők a kifogások során valószínűvé tették, hogy a követelés a végrehajtó ítélet kelte után felmerült ténykörülmények által egészben, vagy részben megszűnt. A jelzálogos hitelező tőkekövetései után felszámított kamatoknak egészben való sorozása ellen nem a fentebb említett ténykörülmény miatt emeltetett kifogás, hanem azon az alapon, hogy a felszámított kamatok a felszámítás mérvében nem járnak, ennél fogva a fentebb idézett törvényszakasz alapján a kamatok mérve ellen emelt kifogás annál kevésbé vehető figyelembe, mert a sorrend keretében nem bírálható el, hogy a kamatok a perben ítélező bíróság által helyesen ítéltettek-e meg vagy sem? (K. V. 2471/1928.)

**302. Valorizáció 1919. előtt kifizetett örökrésznél.** Az 1928. évi XII. t.-c. 14. §-a szerint átértékelésnek helye nincs, mert a fizetés 1919. január 1. előtt történt.

A családi és öröklési viszonyból eredő pénztartozások átértékeléséről ugyan az idézet fenti törvénycikk 15. és 16. §-ai rendelkeznek s ezekben a 14. §-ban írt határidők nincsenek felemlítve, de mivel a 11—14. §-ok általános intézkedéseket tartalmaznak ezek a családi és öröklési viszonyból eredő pénztartozásokra is alkalmazandók, amennyiben azokban eltérő intézkedés nincs. Eltérő rendelkezés pedig az újértékelést korlátozó időbeli rendelkezésre nézve a 15. és 16. §-okban nincs, hanem csak az átértékelés feltételeire s a keresetindítás határidejére vannak enyhébb intézkedések. (K. I. 2160/1927.)

**303. Valorizáció takarékbetéteknél.** Az 1928: XII. törvénycikk 4. §. első bekezdésének 1. pontja, a második bekezdése, továbbá az 5. §. 2. pontjának rendelkezései értelmében gyümölcsöztetés céljára készpénz elfogadásával iparszerűen foglalkozó adós ellenében fennálló, takarékbetéten alapuló tartozás átértékelésének csak akkor van helye, ha az adós a tartozás teljesítésében vétkesen késedelmes, tekintet nélkül arra, hogy vagyontát a pénz értékcsökkenése ellen egészben vagy részben megvédte-e? (K. VII. 5565/1927.)

**304. Okirat aláírás előtti felolvasásának szükségessége.** A Pp. 317. §-a értelmében ahhoz, hogy az idegen kézzel írott okirat teljes bizonyítékul szolgáljon arra nézve, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot magáévá tette, csak akkor szükséges az, hogy az okirat felolvastassék, illetve ennek tartalma megmagyaráztassék, ha az okirat kiállítója olvasni nem tud, vagy az okirat nyelvét nem érti. (K. VII. 1122/1928.)

**305. Özvegyi jog hagyatéki tárgyalási érvényesítése.** A hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvet, melynek tartalma szerint az alperest a hagyatékra özvegyi haszonélvezeti jog illeti, a felperes aláírta. Azt, hogy a jegyzőkönyvet az alperes jogára vonatkozó tévedésből írta alá, a felperes nem is állította s ennél fogva a jegyzőkönyv tartalmával szemben nem hivatkozhatik arra, hogy az alperest a hagyatékra a törvény alapján özvegyi jog nem illeti azért, mert az alperes férje (a felperes apja) az örökhagyó nagyapja előtt halt meg. (K. I. 8129/1926. Pap. 1928. IV. 23.)

**306. Érdemetlen-e a hűtlenül elhagyó házastárs?** A házastárs hűtlen elhagyása önmagában véve nem érdemetlenségi ok és a házassági kötelék fennállása mellett a hitvestársi öröklési jog elenyészését csak abban az esetben vonja maga után, ha az örökhagyó az elhagyás alapján a házasság felbontását kérhette és a házassági pert megindította, vagy arra megbízást adott. A felperesek azonban nem is állították, hogy az örökhagyó a házassági pert az alperes ellen megindította, vagy arra megbízást adott, valamint azt sem, hogy a per megindításában gátolva volt, ennél fogva az alperest a hitvestársi öröklési jog megilleti. (K. I. 2543/1928. V. I.)

**307. Kötelesrész kiszámítása.** A kötelesrész iránti igény az örökhagyó halálával nyílik meg, ennek megfelelően a kötelesrész meghatározásánál a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyak is az

örökhagyóhalálakor fennállott értékükben veendők számításba. Ennélfogva a fellebbezési bíróság azáltal, hogy a hagyatékhoz tartozó takaréketösszegeket az örökhagyó halálakor fennállott koronaértékben vette számításba, jogszabályt nem sértet. (K. I. 5342/1927. Pap. 1928. A. I.)

**308. Végrendelett hatálytalanítása utóbb született gyermek miatt.** Jogszabály, hogy a végrendelet hatálytalan, ha az örökhagyó mellőzte a kötelesrészre jogosult oly ivadékát, aki a végrendelet után született, vagy akiről a végrendeletkor nem tudott, kivéve, amennyiben fel kell tenni, hogy az örökhagyó akkor is úgy rendelkezett volna, ha ivadéka már előbb születik meg, vagy róla a végrendeletkor tud.

A birói gyakorlat szerint abban az esetben, ha végrendeletköztelesrészre jogosult olyan lemenőt mellőzött, aki utóbb született, a vélelem amellet szól, hogy a valóság tudatában más-kép intézkedett volna. (K. I. 4656/1927.)

**309. Váltóbirtokos jóhiszeműsége.** A felperes, aki a Gy. S. és az alperes megállapodásáról nem tudott és Gy. S. által üres forgatmánnyal reá átruházott váltókra nevezettnek teljes ellenértéket adott, nem tekinthető rosszhiszemű váltóbirtokosnak, akivel szemben az alperes a Gy. S.-ral létesítet F/B. alatti megállapodásból származtatott kifogásait a V. T. 92. §-a értelmében sikerrel érvényesíthetné, mert a fellebbezési bíróság ítéletében e tekintetben felhozott az a körülmény, hogy a felperes dacára annak, hogy nem kölcsönnyújtással és váltóügyletekkel foglalkozó kereskedő, mégsem érdeklődött a kereseti váltók felől Gy. S.-nál magánál az alperesnél egymagában egyéb adat nélkül nem alkalmas a felperes rosszhiszeműségének megállapítására annál kevésbé, mert az irányadó tényállás szerint a felperes a váltókra teljes ellenértéket is adott. (K. VII. 7737/1927.)

**310. Ingatlan adásvétel hatálytalanítása, gyámhatósági jóváhagyás szabálytalansága címén.** A kérdéses adásvételi szerződésnek érvénytelenné nyilvánítása abból az indokból, hogy a szerződésnek jóváhagyása körül a gyámhatóság az 1877. évi XX. t.-c. 267. és 268. szakaszaiban foglalt rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, — valóság esetében sem kérhető, mivel annak a vizsgálata, hogy a gyámhatóság a felügyelete alá tartozó kiskorúak érdekében valamely adásvételi szerződés jóváhagyásánál az

1877. évi XX. t.-c.-ben idevonatkozóan előirt rendelkezéseket betartotta-e vagy sem, nem a polgári bíróság hatáskörébe, hanem közigazgatási útra tartozik; — továbbá mert a kiskorúak ingatlanai nemcsak bíróságon kívüli önkéntes árverésen, hanem szabad kézből is eladhatók.

A bíróság azonban jogosított támadás esetén vizsgálni még gyámhatósági jóváhagyás esetében is, vajjon a szerződésben foglalt vételár az ingatlan értékének megfelel-e, vagyis, hogy a kiskorú eladó szolgáltatása és a vevő ellenszolgáltatása között nincs-e a kiskorú hátrányára nyilvánvaló jelentékeny aránytalanság. (K. V. (421/1928.)

**311. Valorizáció hagyománynál.** Az átértékelésnél a hagyományozott összegeknek a végrendeletkor volt értékéből kell kiindulni, mert az ellenkezőre utaló minden adat hiányában csak azt lehet feltenni, hogy ezeket az összegeket az örökhagyó a végrendeletkor volt értékükben kívánta a felperesnek juttatni. (K. I. 3014/1928.)

**312. Elidegenítési és terhelési tilalom nem akadály a végrendeletkor.** A házassági szerződésben kikötött elidegenítési és terhelési tilalom nem zárta el az örökhagyót attól, hogy a szóban levő ingatlan felől is végrendeletkor, mert a házassági szerződés nem tiltotta el az örökhagyót az ingatlan tekintetében egyúttal a halála esetére szóló intézkedéstől is. (K. I. 7358/1926.)

**313. Ingatlan adás-vételi szerződés árvaszéki jóváhagyása.** Az a körülmény, hogy felperes édesanyja aláírásánál külön ki nem tüntette gyámi minőségét, utóbb gondnoki minőségét, az okirat tartalmára figyelemmel, nem olyan hiány, amelyből arra kellene következtetni, hogy az adás-vételi szerződést a nevezett anya csak a saját személyében, nem egyszersmind mint a felperesnek t. és t. gyámja kötötte meg s hogy utóbb ahhoz mint gondnok hozzá nem járult, s hogy a vételi ügyletről megfelelő okirat nem volna.

Az adás-vételi szerződés azonban, amint azt a fellebbezési bíróság kifejejtette, a felperessel szemben a gyámhatósági jóváhagyás ellenére is érvénytelen volna azért, mert a távollevő felperes gondnokának képviseleti jogkörébe (1877:XX. tc. 87. §.) az ingatlan elidegenítése nem tartozik. A fellebbezési bíróság azonban



tényként megállapította, hogy a felperes az ingatlanjutalékára eső s a gyámpénztárba befizetett vételárat utóbb felvette: s hogy a vételár felvételekor az eladás mikénti megtörténtét tudta. Ebből a tényállásból pedig helyesen vonta le a fellebbezési bíróság azt a jogi következtetést, hogy a felperes az anyja által az ő távollétében kötött vételi ügyletet magára kötelezőnek elismerte, annak érvényességét és hatályosságát tehát a felperes most már meg nem támadhatja. (K. V. 3864/1927.)

**314. Valorizáció telekkönyvileg bekebelezett köztartozásnál.** A jelzálog csak ama követelés biztosítására szolgál, amelynek erejéig a jelzálog jog bekebelezett, a jelzálog jog keretében tehát csak a bekebelezéssel biztosított követelés számszerű s nem valorizált összege sorozható a jelzálogból befolyt vételárra. Ennek ellenkezője nem következtethető az 1924. évi IV. t.-c. B. 2. pontjának rendelkezéséből sem, mert ez a pont csak az 1924. évet megelőző időben előírt bármiféle közszolgáltatásból az 1924. évi június hó végéig be nem fizetett összegeknek (hátralékosnak) — az aranykorona alapulvétele mellett való megállapításáról rendelkezik, de nem arról, hogy az ilyen követelések a jelzálogul szolgáló ingatlanok vételárából a bekebelezés sorrendjében átértékelve volnának kielégítendőek. (K. V. 2714/1928.)

**315. Özvegyi haszonélvezet korlátozásának kezdőpontja.** A hagyaték birtokában levő özvegyet az egész hagyaték haszonélvezete illeti mindaddig, míg özvegyi joga jogerős ítélettel nem korlátoztatott, ennél fogva a teljesítési határidő az I. r. alperessel szemben a jelen ítélet kézbesítésétől lenne számítandó. Miután azonban az 1927/1928. gazdasági év vége felé jár, a kir. Kúria a teljesítési határidőt a gazdasági év végéig halasztotta el és a fellebbezési bíróság ítéletének a teljesítési időkre vonatkozó részét ennek megfelelően megváltoztatta. (K. I. 8854/1926.)

**316. Ági érték megtérítése.** Az ági értékért az alperes közszerzeményi vagyonával a felpereseknek, mint néhai férje oldalági örökösöknek felelősséggel tartozik,

a hiányzó ági értékért azonban a külön vagyon nem felelős, az özvegy ennél fogva különvagyont az ági érték biztosítására átengedni csakis veszély kimutatása esetében volna köteles.

A felperesek által a felülvizsgálati kérelem tárgyalása alkalmával felmutatott telekkönyvi kivonat azonban csak azt tanúsítja,

hogy a hagyatékban maradt, illetve az alperes különvagyonaul megállapított ingatlanokra 1402 kor. illetéktartozás van bekebelezve.

Ez a tény azonban egymagában a veszély kimutatására nem elegendő, mert az ingatlanoknak ez a megterhelése a hagyaték átadásának folyamánya s úgy látszik, hogy a bekebelezett kincstári követelés nem egyedül az alperesnek, hanem az összes állagörökösöknek is az illetéktartozása, amennyiben a zálogjog az utóbbiaknak az illetőségére is be van kebelezve. (K. I. 5976/1927. 25.)

**317. Utóörökös-nevezés, vagy helyettesítés?** A per adatai szerint a végrendeletben kinevezett örökösök a végrendelet alkotásakor még egész fiatalok voltak.

Mindebből úgyszintén abból, hogy az örökhagyó a végrendeletét ezekkel a szavakkal vezette be: „Alulírott a mostani időszakban uralkodó hirtelen halomásokat tarván szem előtt, életem 48-ik évében teszem a következő végrendeletemet“, — okszerűen arra lehet következtetni, hogy az örökhagyó nem gondolt arra, hogy a kinevezettek ő előtte és pedig leszármazók hátrahagyásával halnak meg, hanem csak a saját hirtelen elhalálózásával számolta azt a rendelkezést, hogy bármelyik örökösének halála esetén az életben levők vagy ezek örökösei egyenlően örökösödjenek.

Ebből pedig megállapítható, hogy a végrendelet 2-ik pontjában az ott kinevezett örökösök javára utóöröklési jog biztosított, következésképpen a megnevezett örökösnek a neki hagyott 62<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hold ingatlant nem volt joga elidegeníteni s ezért a tényért az ő örökösei a tőle öröklött vagyon értéke erejéig felelősek. (K. I. 6216/1925. 13.)

**318. Végrendeleti záradék.** A végrendeleti záradék ugyan nem emeli ki a törvény szavaival élve a tanuk együttes jelenlétét, hanem a helyett az „előttünk“ kifejezést használja, e miatt azonban a végrendelet nem érvénytelen; mert az 1876. évi XVI. tc. a végrendelet érvényességéhez nem kívánja meg, hogy a tanuk a végrendelet alakításának igazolásánál a törvény szavait használják, a mindennapi életben pedig az „előttünk“ szó magában foglalja az együttes jelenlét, vagyis annak kifejezését is, hogy azok, akik előtt valamely esemény történt, annak megtörténésénél együttesen voltak jelen.

Nem vitás, hogy az örökhagyó a végrendeletet az egész terjedelmében maga írta és aláírta, ennél fogva érvényes megalkotásához az 1876: XVI. tc. 1. §. a) pontja és 5. §-a értelmében két tanunak

együttes jelenléte volt szükséges. Arra nézve, hogy a végrendeleten szereplő négy tanu közül a végrendelező nyilatkozatának megtételénél két tanu valóban együtt jelen volt-e, a kihallgatott végrendeleti tanuk vallomása egymástól eltér. A fellebbezési bíróság a tárgyalás és bizonyítás egész tartalmának méltatása mellett megállapította, hogy az örökhagyó a végrendeleti záradékban foglalt nyilatkozatát legalább is két végrendeleti tanu együttes jelenlétében tette meg.

Minthogy a fellebbezési bíróság által jogszabálysértés nélkül megállapított tényállás szerint az örökhagyó végrendelete az 1876. évi XVI. tc. rendelkezéseinek megtartásával alkottatott, a felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan. (K. I. 8848/1926. 4.)

**319. Telekkönyvi bekebelezés amerikai okirat alapján.** Tekintettel arra, hogy a tulajdonjog bekebelezése iránti kérelem alapjául bemutatott okirat az Északamerikai Egyesült Államokban állított ki, és így, ha az — a kiállításakor még érvényben volt 1871: XXXVI. törvénycikkbe becikkelyezett konzulsági egyezmény IX. cikkének megfelelően ottani osztrák-magyar főkonzul, konzul, alkonzul, konzuli ügynök vagy azok kancellárjai által állított volna ki, — ez a körülmény e IX. cikk végső soraiból megállapíthatóan pótolná ugyan a közjegyzői okirat alakszerűségének hiányát, —

azonban a bemutatott okirat nem ilyen a főkonzul stb. által fölvetett, hanem csupán a szerződő felek által kiállított, — közjegyzői névalírás hitelesítéssel ellátott okirat,

amelyben a konzulsági tisztviselő csak a közjegyző aláírását hitelesítő törvényszéki jegyző aláírását hitelesítette. (K. V. 9473/1927.)

**320. Ingatlan adás-vételi szerződés módosításának formája.** A 4420/1918. M. E. sz. rendelet 1. §-ának az a szabálya, amely szerint „ingatlant elidegenítő jogügylet érvényességéhez a jogügyletnek okiratba foglalása szükséges“, — mint kivételes szabály, helyesen nem magyarázható olyan kiterjesztő értelemben, hogy valamely, okiratba foglalt ingatlanvételi szerződésnek a vételár összegére és a fizetés módjára vonatkozó utólagos módosítása és nemfizetés esetére elállási jog kikötése szintén csak okiratba foglaltan történhessék érvényesen. (K. V. 293/1928.)

**321. Tulajdoni átruházás ingóknál haszonélvezet fentartása esetén.** Élők közötti ajándékozás esete akkor forog fenn, ha a felek akarata arra irányul, hogy az ajándékozó részéről tett s a megajándékozott által elfogadott vagyoni juttatás nyomban

vagy legalább is még az ajándékozó életében teljesezésbe menjen.

Abból, hogy szerződésben az ajándékozó minden további megjelölés nélkül az „átadom“, „ajándékozom“ kitételeket használja, arra vonható következtetés, hogy élők közötti ajándékozás jött létre, hacsak a szerződésnek tartalma s az eset körülményei nem nyújtanak alapot annak megállapítására, hogy az ajándékozás halálesetre szolt.

Az a körülmény, hogy az ajándékozó nemcsak a fiainak ajándékozott ingatlanokra, hanem a nekik ajándékba adott ingókra is fentartotta holtigtartó haszonélvezeti jogát, — nem állja útját annak, hogy a szerződés az ingókra vonatkozó részében élők közti ajándékozásnak tekintessék.

Élők közti ügylettel lehet ugyanis ajándékozni a haszonélvezeti jog fentartásával nemcsak ingatlanokat, hanem ingókat is.

Ily esetben az ingókra vonatkozólag a tulajdon átruházása teljesezésbe megy a felek ama megegyezésével, hogy ezentúl az ajándék tárgyát tevő ingó a fentartott haszonélvezet alapján a megajándékozott tulajdonaként marad az ajándékozó birtokában.

A haszonélvezet fentartása tehát nem akadály a tulajdonjog átszállásának.

S ha az elidegenítés akár az ingatlanok, akár az ingók tekintetében a haszonélvezet fentartásával történt, a szerző fél már a szerződés megkötésével megszerzi a birtokot is (főbirtok), míg az átruházó fél a haszonélvezettel járó időleges birtokban (albirtok) marad. (K. I. 7478/1927.)

**322. Valorizáció jogfentartás nélkül felvett örökségnél.** Az 1928. évi XII. tc. 11—14. §-ai a pénztartozás átértékelt összegének meghatározása szempontjából általános rendelkezéseket tartalmaznak.

Amennyiben tehát a családi vagy öröklési jogon alapuló pénztartozások átértékelése tekintetében a felhívott törvény 15. és 16. §-aiban ellenkező rendelkezések nem foglaltatnak, itt is a fenti általános rendelkezések alkalmazandók.

A törvény 14. §. 4. bekezdése szerint, ha a hitelező az átértékelésből a törvény értelmében ki nem zárt pénztartozás teljesítését jogfentartás nélkül fogadta el, az ily elfogadás csak abban az esetben nem zárja ki az átértékelést, ha a teljesítés elfogadása

az 1919. évi január hó 1. napja után, de az 1923. évi július hó 1. napja előtt történt.

A teljesítés időpontjára vonatkozó ettől az általános rendelkezéstől a törvény 15—16. §-aiban ellenkező intézkedés nincs, csupán az átértékelés egyéb feltételeire s a kereset indítás határidejére vannak a 14. §-ban foglaltaknál enyhébb rendelkezések.

Mindebből következik, hogy a családi és öröklési jogon alapuló kereseti követelés átértékelése tekintetében is a törvény 14. §. 4. bekezdésének az az általános rendelkezése alkalmazandó, hogy a jogfentartás nélkül elfogadott pénztartozás átértékelése csak abban az esetben nincsen kizárva, ha a teljesítés elfogadása az 1919. évi július hó 1. napja után történt. (K. I. 1427/1927.)

**323. Közszerzemény elszámolása.** A felek a házasság tartama alatt szerzett kereseti ingatlanokra a tulajdonjogot osztatlanul és egymásközt egyenlő arányban a saját nevükre telekkönyveztették és ezzel a bejegyzéssel egymásnak a szerzett ingatlanok meghatározott részeire teljes és mindenki, tehát a tulajdonos ellen is érvényesíthető dologbeli jogot engedtek.

A felperes keresete a házastársakat egyenlő arányban megillető tulajdonjogabl folyó igények érvényesítésére irányul, ezuttal tehát az anyagi jognak nem a közszerzeményre vonatkozó rendelkezései, hanem a tulajdonostársakra, tulajdonjog közösségre vonatkozó jogszabályok az irányadók.

Eme jogszabályok értelmében a közös dolog rendes kezelése ellenkező megállapodás hiányában a közösségben lévő társak mind-egyikét egyaránt megilleti és részeik arányában a közös ingatlan hasznaihoz azok felvételéhez és behajtásához van meg a joguk.

Attól az időponttól ennél fogva, amelyben a felperes saját ingatlanrészeire mindezideig az alperesnek átengedett kezelést visszavonta, a vagyonszövetség tényleges megszüntetésének időpontjáig a kezelést visszavonta, a vagyonszövetség tényleges megszüntetésének időpontjáig a kezelés joga az anyagi jog értelmében az alperessel együtt már a felperest illeti meg.

A felperes különvagyónának meghatalmazása nélkül történt ebből a kezeléséből önként folyik az alperesnek az a kötelessége, hogy a közös ingatlanok meghatalmazás nélkül folytatott kezelésének ideje alatt befolyt jövedelmekről a felperesnek számot adjon

és az illetményére eső tiszta hasznat a felperes kezébe kiszolgáltatassa. (K. III. 2887/1928.)

**324. Kötelesrész kiszámítása.** A hagyatékként leltározott ingatlanok egészben az örökhagyó tulajdonául vannak felvéve.

Mindaddig tehát, míg az örökhagyó özvegyének ezekre az ingatlanokra vonatkozó közszerzeményi joga meg nem állapított, azok egészben hagyatéknak tekintendők.

Mint hogy pedig az özvegy még életben van és ez a hagyatéki ingatlanokra közszerzeményi igényt mindeddig nem támasztott, a fellebbezési bíróság nem sértett jogszabályt, midőn az örökhagyó nevében álló ingatlanokat egészben, mint hagyatéki vagyont vette számításba a kötelesrész meghatározásánál. (K. I. 837/1928.)

**325. Váltónyilatkozatok önállósága.** A váltótörvény 7. és 12. §-ai akként rendelkeznek, hogy a kibocsátó és illetőleg forgató a váltó elfogadásáért és kifizetéséért váltójogilag felelős.

A törvény eme rendelkezésére való tekintettel és alpereseknek ilyen minőségben tett váltónyilatkozataikból nyilvánvaló, hogy váltói kötelezettség vállalásuk önálló és független az elfogadói váltói kötelezettségétől. Ennek következtében annak állítása és illetőleg annak a bizonyítása nélkül, hogy a megállapodás rájuk is kiterjesztett — mellékes az, hogy felperes adott-e s ha igen, milyen halasztást az elfogadónak a váltó kifizetésére, mert az önállóan tett váltói nyilatkozat és az ezzel vállalt váltói kötelezettség alapján a váltó összegének a lejáratkori kifizetéséért felperesnek az elfogadóval létesített megállapodására való tekintet nélkül felelősek.

Alaptalan ennél fogva alpereseknek a váltói nyilatkozatokkal ellentétes és kezességi köteleességüket vitató támadása. (K. VII. 2600/1928.)

**326. Kamat.** Az 1877. évi VIII. tc. 4. §-a szerint 8 százaléknál magasabb kamatot a bíró nem ítélhet meg.

Ez a korlátozás ugyennek a törvenycikknek a 9. §-a b. p. szerint csak bejegyzett kereskedőknek kölcsönös kereskedelmi ügyleteiből eredő követeléseire nem alkalmazható.

Felperes azonban maga sem állította azt, hogy ő bejegyzett kereskedő lenne, az utóbbi említett törvényes intézkedés tehát a felek közt létrejött kölcsönügyletre nem alkalmazható, mert annak az a feltétele, hogy mindkét fél bejegyzett kereskedő legyen, hiány-

zik, s így csupán alperesnek bejegyzett kereskedői minősége a kérdés eldöntésére befolyással nincsen.

A koronaromlás ideje alatt keletkezett bírói gyakorlat a 8 százaléknál magasabb úgynevezett kosztamat kikötését, tekintet nélkül a felek bejegyzett kereskedői voltára, joghatályosnak fogadta ugyan el, mert ezt a hitelező részéről a koronaromlásból származható károsodás ellen való jogos védekezésnek tekintette.

A fennforgó esetben azonban a kölcsönadás ideje óta a korona értéke lényegesen már nem változott, a korona értékének állandósulása folytán tehát ennek a joggyakorlatnak az alkalmazására már sok ok nincsen, a peres ügy elbírálásánál tehát az 1877:XIII. t.c. rendelkezései voltak az irányadók.

Minthogy pedig a per adataiból kitűnőleg alperes az 1877. VIII. t.-c. 4. §. szerint követelhető legmagasabb kamatot megfizette, az anyagi jog szabályainak megfelelően döntött a fellebbezési bíróság, amikor felperest keresetével elutasította. (Budapesti Tábla, V. 9367/1927.)

**327. Betudás az özvegyi jogba.** Az 1840. évi VIII. tc. 2. §-ában foglalt rendelkezés és az ennek alapján kifejlődött bírói gyakorlatban megnyilvánult jogszabály értelmében leszármazóknál azok örökrészébe az örökhagyótól előre kapott érték betudatik.

Leszármazókon kívül minden más törvényes örökösnek pedig az tudatik be, amit örökhagyótól a betudás kötelezettségének elismerése mellett kapott, amely esetben a betudás nem törvényen, hanem megegyezésen, tehát szerződésen nyugszik.

A kifejtettek szerint az, hogy felperes az ajándékozott ingatlant az özvegyi jogába való betudás elismerése mellett kapta volna, meg nem állapítható. Ebből kifolyólag, minthogy az állandóan követett bírói gyakorlat értelmében az ajándékozás a betudás elengedését magában foglalja, az ajándékozás ténye az özvegyi jog érvényesítését nem gátolja és csak a törvényes osztályrész esetleges sérelme esetében jöhet figyelembe, de csakis annyiban, amennyiben a törvényes osztályrészt sérti, mivel az Ideiglenes Törv. Szab. 4. és 8. §§-ai értelmében az ajándékozás a törvényes osztályrészt nem sértheti. (Budapesti Tábla, P. XI. 9351/1926.)

**328. Özvegyi haszonélvezet és a kötelesrész.** Jogszabály, hogy az örökhagyó törvényes gyermekeit megillető kötelesrész teher-

mentesen adandó ki és az ezzel ellentétben levő végrendeleti intézkedés hatálytalan. —

Igaz ugyan, hogy azon esetben, ha a hagyatéki vagyon jövedelme nem haladja meg az özvegy által törvény szerint igényelhető lakás és tartás legkisebb mértékét sem, s a vagyon jövedelme egészben az özvegy eltartására szükséges, a kötelesrész csak az özvegyi jog megszűnte után adandó ki s így az előbbi bekezdésben kiemelt jogszabály nem nyer alkalmazást, azonban ez közrendű házastársaknál csak az első feleség özvegyi haszonélvezeti jogára vonatkozóan áll, de a második özvegyre nézve nem, amennyiben az 1840:VIII. tc. 18. §-a értelmében a második özvegy férje különvagyonának csak egy gyermek részére terjed az özvegyi joga és ezt a bírói gyakorlat szerint a férj végrendeletében csak addig terjesztheti ki, ameddig a kötelesrész sérelmet nem szenved, tekintet nélkül arra, hogy ez a második feleség szükséges tartását fedezi-e vagy nem. (Budapesti Tábla, P. XI. 813/1927.)

**329. Özvegyi haszonélvezet korlátozása.** Az állandó ítélkezési gyakorlatban megnyilvánuló jogszabály, hogy egyfelől annak a lakásnak a használata, amelyben az özvegy az örökhagyó férjével együtt lakott, lakásigényét meg nem haladó részében őt továbbra is korlátlanul megilleti, másfelől azonban az is, hogy a kötelesrészre jogosítottat a kötelesrész minden terhétől mentesen, tehát az özvegynek akár özvegyi, akár végrendeletileg neki jutott haszonélvezeti jogától is mentesen illeti meg és eme szabály alól kizárólag csak abban az esetben lehet kivétel, ha az özvegy használatában netáni saját vagyonának jövedelmét is figyelembe véve, az özvegy illető eltartására nem elegendő.

Azzal tehát, hogy az örökhagyó hagyatékához tartozó házra irányuló keresetükkel a fellebbezési bíróságok a felpereseket elutasította, a fellebbezési bíróság jogszabályt nem sértett, mert a fellebbezési bíróság tényállásként megállapította, hogy az alperes az örökhagyóval az egész hagyatéki házat használta, azt pedig a felperesek nem is panaszolták, hogy a fellebbezési bíróság ezt a tényállást jogszabálysértéssel állapította volna meg, arra viszont semmiféle adatot fel nem hoztak, hogy a házban lévő lakás az alperes lakásigényét meghaladja.

A fent felhívott jogszabályt azonban a fellebbezési bíróság megsértette azzal, hogy az alperest nem kötelezte, hogy a házat

még haladólag a felperesek kötelesrészét haszonélvezeti jogától mentesen, a felpereseknek közös birtokba bocsássa. (Budapesti Tábla, P. X. 5303/1927.)

**330. Végrendelet alakszerűsége.** Az állandó birói gyakorlat értelmében az, aki a végrendelet elkészítése végett meghivatott, az egész végrendelet alatt a többi tanuval együtt jelen volt s mint néviro és felolvasó a végrendeletet is aláírta, — még ha a végrendelet záradékában nincs is végrendeleti tanuként a többiekkel együtt megnevezve, — tanunak tekintendő, ennél fogva az 1876. évi XVI. t.-c. 6. §. rendelkezésének megfelel a végrendeletnek az az alakja, ha végrendelet felolvasását s az irni betegség miatt nem képes végrendeletző nevének aláírását ily tanu eszközölte. (Budapesti Tábla, P. XI. 1814/1928.)

**331. Ági vagyon.** Az a vagyon, amelyet valaki vétel útján szerez és annak vételárát kifizeti, — szerzeményi vagyon, az a körülmény, hogy kitől kapott pénzen vette azt meg, — a dolog szerzeményi, vagy ági voltának megítélésénél nem döntő, mert bár az ingatlan vételárát örökhagyó anyja fizette is ki, de az mégsem az anyjáról szállott örökhagyóra, az alperes mint örökhagyó anyja által gyermeke részére megvett ingatlanok tehát az örökhagyó szerzeményi vagyonát alkotják, azt azonban az örökhagyó anyja által kifizetett vételár, mint ági vagyon terheli, mert, mindaz a vagyon, amely a szülőkről származik, ági vagyon. (Debreceni Tábla, P. IV. 1709/1927.)



66. A mátészalkai kir. közjegyző december hó elsejére lehetőleg nőtlen **helyetttest** keres.

67. Az ujbpesti kir. közjegyző kellő jártassággal bíró (telekkönyvi és hagyatéki ügyekben) munkabíró állandó **helyetttest** keres mielőbbi belépésre. Fizetés megállapodás szerint.

68. A kiskunhalasi kir. közjegyző gyakorlott, jóírású **közjegyzői segédet** keres. Ajánlatok Török János kir. közjegyző-helyettes címére: Kiskunhalas, küldendők.

69. Vidéki közjegyzők **helyetttest, jelöltet, segédet** keresnek. Cimek a kiadóban.

70. Dr. Uray László kir. **közjegyzőhelyettes** 10 évi helyettesi praxissal állást keres. Cime: Budapest, X., Pongrácz-ut 17. L. 1.

71. Budapesti kir. **közjegyzőhelyettes** 3 évi gyakorlattal, német nyelvjogosítvánnyal Budapesten, vagy vidéken állást keres. (21.) Cím a kiadóban.

72. Doctor juris 2 évi ügyvédjelölti gyakorlattal a fővárosban, vagy nagyobb vidéki városban **közjegyzőjelölti** állást keres. (2.) Cím a kiadóban.

73. Vidéki közjegyzői irodában 5 éven át segédként működött úrileány **közjegyzősegédi** állást keres. (7.) Cím a kiadóban.

74. Telekkönyvi és hagyatéki ügyekben teljes jártassággal bíró volt községi jegyző, perfekt német, szerb, román és gépiró **közjegyzősegédi** állást keres a fővárosban, vagy vidéken. (9.) Cím a kiadóban.

75. **Gépirónő** 4 évi közjegyzői irodai gyakorlattal a fővárosban, vagy vidéken állást keres. (8.) Cím a kiadóban.

76. Angolkisasszonyoknál kereskedelmi érettségit tett 22 éves r. kath. úrileány, mérnök leánya, német és francia nyelvtudással, közjegyzői irodában egyelőre mint **gépirónő**, később segéd, lehetőleg a fővárosban, esetleg azonban vidéken is állást keres. (9.) Cím a kiadóban.